

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
2. Uproszczona diagnoza gminy Świecie.....	9
3. Obszar zdegradowany gminy Świecie.....	14
3.1 Ograniczenie rewitalizacji do obszaru miasta.....	14
3.2 Wyznaczenie jednostek strukturalnych.....	15
3.3 Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego.....	19
3.4 Delimitacja obszaru zdegradowanego.....	21
4. Delimitacja obszaru rewitalizacji gminy Świecie.....	26
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	28
Sfera społeczna.....	28
Sfera gospodarcza.....	33
Sfera środowiskowa.....	34
Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	34
Sfera techniczna.....	35
Podsumowanie.....	36
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	37
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	39
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	41
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	48
9.1 Komplementarność głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	48
9.2 Komplementarność problemowa.....	48
9.3 Komplementarność przestrzenna.....	50
9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	51
9.5 Komplementarność źródeł finansowania.....	51
9.6 Komplementarność międzyokresowa.....	51
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	53
10.1. Interesariusze rewitalizacji.....	53
10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania.....	54
10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania.....	57
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	58
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	60
12.1 Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania.....	60

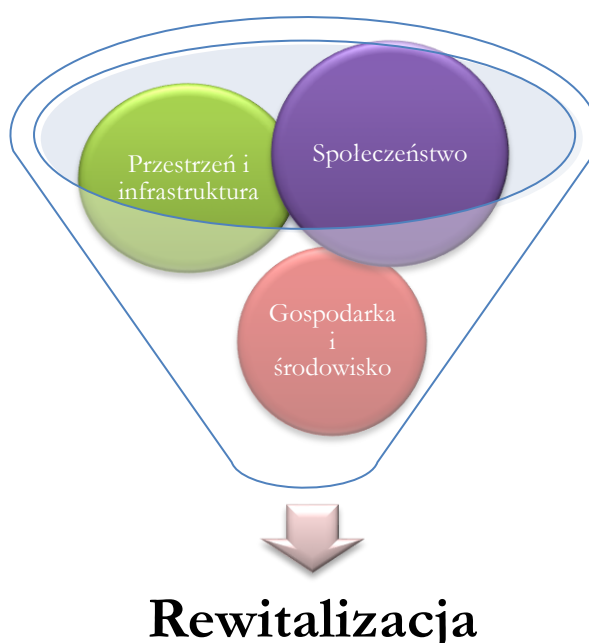
12.2 Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji	61
12.3 System informacji i promocji.....	62
12.4 Ramowy harmonogram realizacji programu	62
13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	63
13.1 System monitoringu i oceny skuteczności działań.....	63
13.2 System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	64
14. Ocena oddziaływania na środowisko.....	65
Załączniki	66
Spis map.....	67
Spis schematów.....	67
Spis tabel.....	67
Spis wykresów	67

Wstęp

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie **programu rewitalizacji**. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy zaktualizowany Lokalny Program Rewitalizacji.

Ramy prawne dla przeprowadzenia rewitalizacji wyznaczają „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” zatwierdzone przez Ministra Rozwoju.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: *Opracowanie własne*

W perspektywie 2007-2013 obszarem zdegradowanym poddanym rewitalizacji było Śródmieście i Stare Miasto w Świeciu (wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji na lata 2008-2017). Przeprowadzone w 2015 r. i 2016 r. wstępne diagnozy poparte badaniami i wizjami lokalnymi oraz analizą dokumentów potwierdziły, że na obszarze tym nadal występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, środowiskowych, gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Tak więc obszar Śródmieścia i Starego Miasta nadal wykazuje cechy obszaru zdegradowanego i na obszarze tym powinno się kontynuować rozpoczęte w perspektywie 2007-2013 procesy rewitalizacyjne celem kompleksowej rewitalizacji tego terenu i wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego.

Niniejsze opracowanie stanowi **aktualizację „Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2008-2017”** przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Świeciu nr 206/08 z dnia 29 grudnia 2008 r. Ww. LPR został zaktualizowany w 2009 r. (Uchwała Nr 258/09 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 27 sierpnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świecie na lata 2008-2017) oraz w 2012 r. (Uchwała Nr 169/12 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie

zatwierdzenia zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świecie na lata 2008-2017). We wskazanym dokumencie został **wyznaczony obszar rewitalizacji**, który nie przekracza łącznie 20% powierzchni Gminy i 30% ludności Gminy, tj. **Śródmieście – Stare Miasto w Świeciu**. Obszar ten cechuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i pozaspołecznych (co zostało wskazane w dalszej części niniejszego opracowania) dlatego też wymaga kontynuowania działań rewitalizacyjnych podjętych w okresie 2008-2017.

Głównym celem rewitalizacji jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania** w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Działania w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej służyć mają uzyskaniu pozytywnego efektu społecznego rewitalizacji.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest **partycypacja społeczna** obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

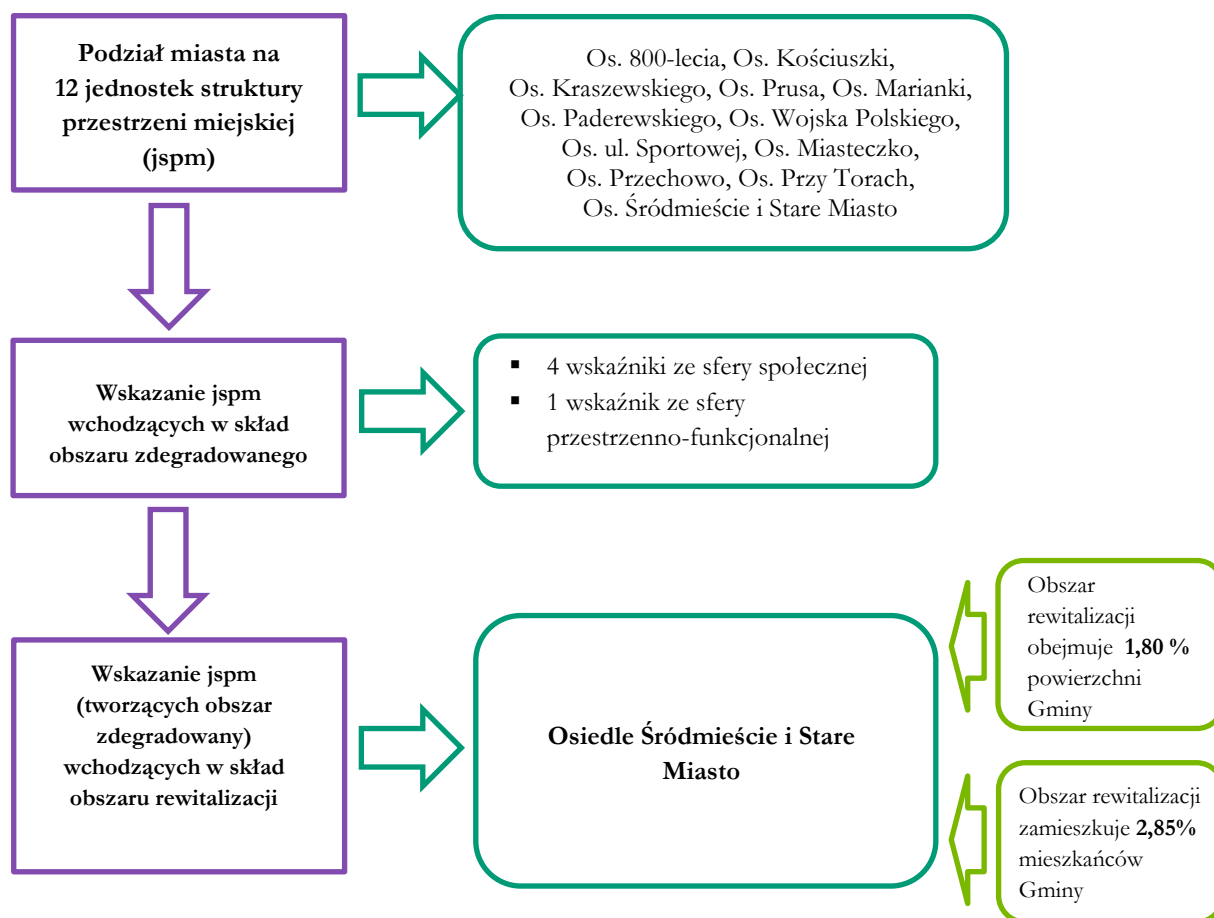
Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym konieczne stało się zaktualizowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Procesy rewitalizacyjne w gminie Świecie będą prowadzone wyłącznie na obszarach miejskich. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze miasta Świecie

Źródło: Opracowanie własne

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Działania rewitalizacyjne opierać się będą na silnych stronach Gminy, co doprowadzi do rozwoju regionu oraz wzmocni konkurencyjność województwa-kujawsko-pomorskiego.

1. Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

Lokalny Program Rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących Strategię Rozwoju Gminy Świecie na lata 2017-2023. Rewitalizacja stanowi element całościowej wizji rozwoju Gminy. LPR wraz z innymi dokumentami na poziomie lokalnym stanowi spójny i komplementarny system instrumentów pozwalających na realizację polityki rozwoju Gminy. Jest on umocowany w lokalnych dokumentach strategicznych. Wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Świecie na lata 2017-2023
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świecie na lata 2016-2026
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego	Program współpracy gminy Świecie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020
Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014-2020	
Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ (str. 15-22)	Według Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. LPR jest zgodny z następującymi priorytetami Strategii: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ład przestrzennego. LPR wpisuje się w określone w Strategii kierunki rozwoju gdyż również zakłada podjęcie kompleksowych działań, które przyczynią się do modernizacji przestrzeni miejskiej oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej gminy.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 (str. 82)	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego (str. 62-64, 91, 209)	<p>W Strategii ORSG Powiatu Świeckiego dostrzeżono potrzebę i znaczenie rewitalizacji. Wstępnie wyznaczono, że obszarem zdegradowanym wymagającym rewitalizacji w gminie Świecie jest obszar Śródmieścia i Starego Miasta. W Strategii wskazano również, że zidentyfikowanie obszarów problemowych o negatywnych zjawiskach natury społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i funkcjonalnej oraz wskazanie potencjalnych sposobów ich zniwelowania w kontekście nadania tym obszarom nowej jakości funkcjonalnej i zapewnienia warunków do ich zrównoważonego rozwoju nastąpi w Lokalnych/Gminnych Programach Rewitalizacji. LPR wpisuje się w realizację następujących celów operacyjnych Strategii ORSG (i osiągnięcia wskaźników Strategii ORSG):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia, ▪ Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu, ▪ Rozwój form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz usług wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ Renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych. <p>Program rewitalizacji przyczynia się do osiągnięcia następujących wskaźników Strategii ORSG:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach, ▪ Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich.
Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014-2020 (str. 68-69)	LPR jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Świeckiego, gdyż poprzez zaplanowane działania wpisuje się w realizację jej zadań ze sfery społecznej, w której za cel priorytetowy uznano wszechstronny rozwój kapitału ludzkiego. W Strategii wskazano, że dla osób, które z różnych powodów znajdują się na marginesie życia społecznego, należy stworzyć szanse na powrót do społeczeństwa, integrację społeczną i zawodową. LPR przyczynia się do realizacji tego celu, gdyż jest nastawiony na minimalizowanie zjawiska marginalizacji społecznej poprzez działania na rzecz aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” (str. 47-55)	<p>Gmina Świecie jest jedną z 11 gmin wchodzących w skład LGD „Gminy Powiatu Świeckiego”.</p> <p>W cel ogólny LSR 1.0 „Wzmocnienie rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru LGD do końca 2023 roku – wpisuje się potrzeba wzmocnienia gospodarki lokalnej, aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców i zwiększenie rozpoznawalności obszaru LGD poprzez realizację celów szczegółowych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Rozwój gospodarczy obszaru LGD do końca 2023 roku”, ▪ „Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do końca 2023 roku”,

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Podnoszenie atrakcyjności obszaru LGD poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję do końca 2023 roku”. <p>Planowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji działania w pełni wpisują się w powyższe cele. Zawarte w programie rewitalizacji przedsięwzięcia przyczyniają się do osiągnięcia następujących wskaźników LSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna, ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Gminy Świecie na lata 2017-2023 (str. 19-20, 49-50)	<p>W Strategii Rozwoju Gminy dostrzeżono potrzebę przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Wstępnie wskazano również obszary problemowe wymagające rewitalizacji. LPR stanowi uszczegółowienie zapisów Strategii w kwestii rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w cel strategiczny I Strategii, tj. „Wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój infrastruktury społecznej” i następujące cele bezpośrednie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ▪ Rozwój infrastruktury społecznej. <p>LPR jest zgodny również z celem strategicznym III „Zrównoważony rozwój gminy poprzez działania na rzecz środowiska i infrastruktury” i celem bezpośrednim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rewitalizacja i rozwój funkcjonalno-przestrzenny obszarów gminy. <p>Zawarte w LPR przedsięwzięcia przyczynią się do osiągnięcia powyższych celów.</p>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świecie na lata 2016-2026 (str. 100-110)	<p>W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazano, że misją gminy jest zapewnienie mieszkańcom możliwości rozwoju osobistego i zawodowego oraz ograniczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego. Powyższe jest zbieżne z celami rewitalizacji. LPR poprzez zaplanowane działania wpisuje się w następujące cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej, ▪ Wspieranie rodzin będących w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, ▪ Integracja społeczna.
Program współpracy gminy Świecie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020 (str. 3)	<p>Głównym celem Programu współpracy na lata 2016-2020 jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych. Celami szczegółowymi tego dokumentu są: aktywizowanie społeczności lokalnej w zapewnieniu równości szans rozwoju, budowanie partnerskiej współpracy opartej o wzajemne zaufanie stron, pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych oraz zwiększenie efektywności realizacji zadań publicznych. LPR poprzez zaplanowane działania w pełni wpisuje się w powyższe cele.</p>

Źródło: Opracowanie własne

2. Uproszczona diagnoza Gminy Świecie¹

W celu wskazania kluczowych uwarunkowań, potencjalów Gminy oraz występujących problemów rozwojowych dokonano szczegółowej diagnozy. Opisane poniżej zagadnienia były przedmiotem analizy i oceny ich wpływu na funkcjonowanie Gminy. Poniżej zamieszczono wnioski z przeprowadzonej analizy.

Położenie gminy w woj. i powiecie: Gmina miejsko-wiejska Świecie należy do powiatu świeckiego, który znajduje się w płn.-wsch. części woj. kujawsko-pomorskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Drzycim i Jezewo, od wschodu z gminą Dragacz, od zachodu z gminami Bukowiec i Pruszcz, a od strony południowo-wschodniej z gminami powiatu chełmińskiego (gminą Chełmno i miastem Chełmno). Mocną stroną Świecia jest jego położenie geograficzne w płn.-środ. Polsce i korzystna lokalizacja w woj. oraz dobre skomunikowanie z największymi ośrodkami miejskimi, jak i z sąsiednimi miastami.

Wielkość gminy (pow. i ludność): Zajmuje pow. 175 km², co stanowi 11,87% powierzchni powiatu świeckiego – 1.473 km². W 2016 r. Gminę zamieszkiwało 31 948 osób, z czego 19 572 osób (61,26%) zamieszkuje miasto, a 12 376 osób (38,74%) obszar wiejski. Średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosi 183 os./km² (znacznie wyższa niż w powiecie świeckim – 68 os./km²) i jest najwyższa wśród gmin powiatu.

Sieć osadnicza gmin (liczba i wielkość miejscowości): Na sieć osadniczą składają się: miasto o pow. 12 km² (6,86% pow. gm.) oraz obszar wiejski 163 km² (93,14% pow. gm.) liczący 13 sołectw i 29 miejscowości. Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkuje miasto (61,26% mieszkańców gminy). Poszczególne soł. zajmują znacznie mniejszą pow. (od kilku do kilkunastu km²) i liczą kilkaset mieszkańców (największe soł. – Gruczno, Polski Konopat, Sulnowo zamieszkuje ponad 1000 os.).

Podstawowe dane o strukturze użytkowania gruntów: Największą pow. zajmują użytki rolne, stanowiąc 59,5%. W powierzchni użytków rolnych dominują grunty orne – 77,3%. Niewielkie pow. zajmowane są również przez łąki i pastwiska – 17,4%. Lesistość Gminy wynosi 22,4%, czyli mniej niż dla powiatu świeckiego (36,6%).

Podstawowe informacje o potencjale środowiska przyrodniczego i kulturowego: Gminę wyróżnia duża ilość obszarów chronionych – 3 rezerwy przyrody, 2 parki krajobrazowe, 3 obszary chronionego krajobrazu, 3 obszary Natura 2000 oraz liczne pomniki przyrody. Nie występują poważniejsze problemy środowiskowe stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Występują jednak pewne zagrożenia dla stanu i jakości środowiska, jak zanieczyszczenie rzek, zanieczyszczenie powietrza przez ruch samochodowy, zakłady przemysłowe i tradycyjne piece grzewcze. Gminę cechuje ogromny potencjał kulturowy: Świecie to jeden z najstarszych ośrodków miast pomorskich i nadwiślańskich, liczne zabytki - Zamek Krzyżacki, Klasztor, neogotycki ratusz w Świeciu, Stara Fara, kościół św. Andrzeja Boboli, rynek w Świeciu, góra św. Jana w Grucznie, chata mennonicka w Chrystkowie. Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świeciu prowadzi działalność kulturalną, w budynku przy ul. Wojska Polskiego 139 oraz na terenie Zamku Krzyżackiego. Zamek pełni ważną rolę w zakresie szerzenia kultury w Gminie. Jest to nie tylko obiekt turystyczny, ale także miejsce organizacji wielu wydarzeń o charakterze kulturalnym i społecznym. Zamek Krzyżacki ma ogromny potencjał kulturowy, jednak obecnie jego walory nie są pełni wykorzystywane.

Procesy i struktury demograficzne: Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba mieszkańców Gminy z roku na rok spadała (w 2016 r. (31948 os.) w porównaniu z 2007 r. (33173 os.) nastąpił spadek o 1225 os. – 3,69%). W badanym okresie przyrost naturalny zawsze był dodatni, jedynie w 2016 r. odnotowano, że liczba zgonów była wyższa niż liczba urodzeń (-23 osoby). Saldo migracji (różnica między liczbą osób zameldowanych a wymeldowanych) w latach 2007-2016 było ujemne (poza rokiem 2009). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze Gminy wynosi 14,71%, podczas gdy w całym powiecie świeckim osoby starsze stanowią 17,80% społeczeństwa, a województwie 19,80%. Gmina Świecie wyróżnia się na tle województwa i powiatu wyższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym, które stanowią 66,78%

¹ Rozdział opracowany na podstawie danych Gminy Świecie i jej jednostek organizacyjnych, PUP w Świeciu, Komendy Powiatowej Policji w Świeciu oraz danych GUS BDL (dla powiatu świeckiego i województwa).

mieszkańców. Wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niższy do średniej dla powiatu i województwa i wynosi 49,75 osób (w powiecie – 59 osób, w województwie – 60,8 osób). Mimo obecnie korzystnych zjawisk demograficznych, wydłużanie się przeciętnego trwania życia będzie powodować, że liczba osób starszych będzie rosła, a w związku z tym zapotrzebowanie na usługi socjalne, opiekuńcze i inne dedykowane seniorom będzie wzrastać.

Stan rozwoju usług: Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do podstawowych usług dobrej jakości. Na terenie całej Gminy działa sieć przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i szkół podstawowych. Dzieci i młodzież zarówno z terenu miasta, jak i obszaru wiejskiego mają zapewniony dostęp do wychowania przedszkolnego i edukacji na poziomie podstawowym. Ponadto na terenie Świecia znajdują się licea, technika, szkoły policealne, placówki kształcenia ustawicznego. W zakresie dostępu do usług społecznych należy wskazać na trudności w dostępie do usług świadczonych przez Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu. Jest to jedyna w Gminie i powiecie placówka realizująca integrację społeczną poprzez działania aktywizacji i rehabilitacji udzielane rodzinom wykluczonym społecznie z tytułu choroby, niepełnosprawności członka rodziny lub nieudolności życiowej. Oferta OIiR jest bardzo szeroka. Ze względu na zwiększającą się liczbę rodzin z dziećmi korzystających z usług OIiR, dostępna baza lokalowa staje się niewystarczająca. Wpływa to negatywnie na jakość świadczonych usług i ich dostępność.

Relacje z miastami i gminami sąsiednimi istotne dla rynków pracy lub zaspokajania potrzeb mieszkańców: Gmina Świecie współpracuje na wielu płaszczyznach z sąsiednimi miastami i gminami, a także w formule miast partnerskich, na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców i rozwoju Gminy, w tym rozwoju rynków pracy. Ponadto Gmina jest bardzo dobrze skomunikowana z sąsiednimi jednostkami, co wpływa korzystnie na rozwój lokalnego rynku pracy.

Zagadnienia mające wpływ na jakość życia mieszkańców związane z kondycją społeczno-gospodarczą gminy: Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Gminy wynosi 4,49% i jest niższy niż w powiecie i w województwie. Z kolei udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych był w Gminie znacznie wyższy (50,99%) niż w powiecie świeckim (24,17%).

Natężenie korzystania z pomocy społecznej, czyli odsetek osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2016 r. w gminie Świecie wynosił 11,11% i był wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (9,2% według „Oceny zasobów pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim za 2016 rok”). Główne powody wspierania rodzin w 2016 r. to ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba.

Z policyjnych statystyk wynika, że w 2016 r. na terenie Gminy doszło do 6 301 interwencji policyjnych². Stosunek sumy tych interwencji względem ogólnej liczby mieszkańców tego obszaru wyniósł 19,72%. W tym czasie odnotowano również 109 czynów karalnych przez młodzież między 13 a 18 rokiem życia.

W Gminie zauważyć można spore różnice w odsetku dzieci objętych edukacją przedszkolną w mieście i na wsi. Na terenach wiejskich w 2015 r. tylko 36,1% dzieci objętych było edukacją przedszkolną, w mieście było to 115,6%. Bardzo wysoki wskaźnik w mieście przekraczający 100% oznacza, że do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Świecie uczęszczają zarówno dzieci z obszaru miejskiego i wiejskiego. Odsetek dzieci zamieszkujących gminę w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 r. wynosił w Gminie 93,6% i tym samym był znacznie wyższy niż w powiecie świeckim (72,5%) oraz w województwie (77,6%). Skuteczność kształcenia na poziomie podstawowym mierzona wynikami sprawdzianu szóstoklasistów jest zbliżona do poziomu województwa kujawsko-pomorskiego. Przeciętny wynik Gminy z ostatnich 3 lat (2014-2016) wynosi 64% i tym samym jest nieznacznie niższy od przeciętnego wyniku w województwie wynoszącego 65%.

² Liczba wszystkich zgłoszeń, gdzie interweniowała policja. Prowadzone przez policję statystyki nie pozwalają na wyodrębnienie jednego tylko rodzaju interwencji. Dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Świeciu.

Przez Gminę przebiegają drogi o największej randze i natężeniu w województwie. Dzięki temu Gmina jest bardzo dobrze skomunikowana nie tylko w skali wewnątrzwojewódzkiej, ale także międzyregionalnej i międzynarodowej – nie występuje peryferyjność komunikacyjna.

Stan substancji mieszkaniowej na terenie miasta, zwłaszcza w jego najstarszej części jest niezadowolający. Większość budynków stanowią kamienice wybudowane przed 1945 r., których stan techniczny jest zły (np. uszkodzone dachy czy elewacje, zniszczona i wypaczona stolarka okienna i drzwiowa), a jednocześnie są to obiekty o znacznej wartości architektonicznej. Budynki te cechują się niską efektywnością energetyczną.

Potencjał gospodarczy, w tym przedsiębiorczość: W strukturze przedsiębiorstw dominują mikroprzedsiębiorstwa - 93,99% wszystkich firm. W ciągu ostatnich 5 lat liczba przedsiębiorstw na terenie Gminy zmniejszyła się o 33. Odpowiada za to głównie spadek liczby mikroprzedsiębiorstw na terenie miasta. Jednocześnie nastąpił wzrost tej klasy przedsiębiorstw na terenach wiejskich. Świecie jest jednym z większych ośrodków gospodarczych na Pomorzu. Zlokalizowane są tutaj największe zakłady branży papierniczej w Polsce i jedne z największych w Europie Zakłady Mondi Świecie S.A. Oprócz dużych zakładów papierniczych (m. in. Mondi Świecie S.A., Bart) wraz z licznymi współpracującymi przedsiębiorstwami, silną pozycję posiada tu również szeroko rozumiany przemysł metalowy i rolno-spożywczy. Prężnie rozwija się sektor budowlany, finansowy, usługowy i handlowy. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. wyniósł 9,43 i był wyższy niż w powiecie świeckim (8,8), ale niższy w województwie (10,9). Na terenie Gminy znajduje się Strefa Rozwoju Gospodarczego Vistula Park I w Świeciu. Został on dofinansowany z programu Phare 2003. Na terenie Gminy w Sulnowie funkcjonuje drugi teren inwestycyjny Vistula Park II, dofinansowany z RPO WK-P 2007-2013. Są to bardzo atrakcyjne tereny inwestycyjne w województwie kujawsko-pomorskim.

Potencjał rolniczy: Pod względem przydatności ziemi do rolnictwa wyznaczono w Gminie następujące klasy: 4 (żytni bardzo dobry) i 5 (żytni dobry). W mniejszej ilości obecne są gleby klasy 2 (pszenny dobry) i 6 (żytni słaby). Oznacza to, że predyspozycje do rozwoju rolnictwa na terenie Gminy są przeciętne. Produkcja rolna postępuje w dwóch kierunkach: produkcji roślinnej oraz zwierzęcej. W Gminie funkcjonuje ok. 1 033 gospodarstw rolnych.

Potencjał turystyczny: Naturalne walory regionu, takie jak jego historia i tradycja, atrakcyjne położenie przyrodniczo-krajobrazowe oraz dobry stan środowiska naturalnego, a także bogactwo kulturowe oraz działalność instytucji w zakresie kultury i sportu (Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w strukturze którego funkcjonuje m.in. Zamek Krzyżacki), Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu oraz Spółdzielczy Ośrodek Kultury „Stokrotka” sprawiają, że Gmina jest miejscem z dużym potencjałem turystyczno-rekreacyjnym. Instytucje te organizują cykliczne wydarzenia, budując kapitał gospodarczy i kulturowy miejsca. Największą atrakcją Świecia jest Zamek Krzyżacki, który znajduje się w widłach Wdy i Wisły. Zamek Krzyżacki jest obecnie nie w pełni wykorzystywany. Zamek Krzyżacki ma ogromny potencjał turystyczny, jednak obecnie jego walory nie są pełni wykorzystywane. Obecnie Zamek odwiedza 18 000 osób rocznie. Rozwój turystyki i rekreacji możliwy jest ze względu na posiadaną bazę gastronomiczną i noclegową – liczne hotele, motele, gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, bary i pizzerie, kawiarnie i kluby, a także infrastrukturę rekreacyjną (m. in. hala widowiskowa kompleksy boisk typu Orlik).

Dostępność (zew.) i spójność (wew.) transportowa: Przez Gminę przebiegają drogi o największej randze i natężeniu w województwie (DK 91, DK5, drogi woj. 239, 240, 245), co czyni miasto niezwykle istotnym węzłem komunikacyjnym zarówno w skali województwa, jak i kraju. Dzięki temu gmina Świecie jest bardzo dobrze skomunikowana nie tylko w skali wewnątrzwojewódzkiej ale także międzyregionalnej i międzynarodowej. Kolejną szansą rozwojową dla Gminy jest rozbudowa drogi ekspresowej S5. Przez teren Gminy przebiegają również linie kolejowe o dużym natężeniu ruchu pasażerskiego i towarowego. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z komunikacji autobusowej o zasięgu zarówno regionalnym, jak i ponadregionalnym. Na terenie miasta funkcjonuje komunikacja miejska. Dostępność Gminy w transporcie publicznym i prywatnym jest bardzo dobra. Gminę wyróżnia dobra komunikacja zarówno z największymi

ośrodkami w Polsce jak i innymi sąsiadującymi miastami. Infrastruktura drogowa na terenie Gminy jest dość dobrze rozwinięta. Gmina Świecie sukcesywnie modernizuje drogi na swoim obszarze.

Obsługa gminy w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, zasilanie w energię, ogrzewanie:

Sieć wodociągowa w Gminie jest dobrze rozwinięta. Zarówno miasto jak i wieś mają wysoki stopień zwodociągowania (odpowiednio 98% i 89,2%). Stopień zwodociągowania w Gminie jest wyższy niż powiecie świeckim i województwie kujawsko-pomorskim. Dobrze rozwinięta jest też sieć kanalizacyjna - korzysta z niej jedynie 90,5% ogółu ludności. Oczywiście najlepiej sytuacja przedstawia się w mieście, gdzie z kanalizacji korzysta 94,5% mieszkańców, natomiast na obszarze wiejskim ten odsetek jest znacznie niższy i wynosi 77,7%. Gmina jest zaopatrywana w gaz ziemny z Krajowego Systemu Przesyłowego. Ogólny poziom gazyfikacji jest dość dobry - z sieci korzysta 59% mieszkańców. Na terenach wiejskich zaledwie 3,7% ludności ma dostęp do gazu ziemnego. W Gminie dystrybucję energii elektrycznej prowadzi koncern ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Bydgoszcz. W energię elektryczną zasilają Gminę również elementy infrastruktury przedsiębiorstw energetycznych. Na obszarze Gminy wykorzystywane są także odnawialne źródła energii. Na rzece Wdzie zlokalizowane są dwie małe elektrownie wodne w miejscowościach Kozłowo i Przechowo. Zapotrzebowanie na energię ciepłą pokrywają Elektrociepłownia Mondy Świecie S.A., Ciepłownia „Marianki, kotłownie lokalne – obejmują one źródła ciepła w nieprzyłączonych do sieci ciepłowniczej budynkach. Wykorzystują przede wszystkim gaz ziemny, węgiel kamienny oraz biomase.

Problemy przestrzenne i środowiskowe: Na terenie miasta Świecie występuje przestrzeń zdegradowana w postaci Zamku Krzyżackiego oraz terenu wokół o powierzchni 6,5 ha. Obszar ten posiada ogromny potencjał społeczny, kulturalny i rekreacyjny, który nie jest obecnie w pełni wykorzystywany. W Gminie brak innych terenów wykazujących cechy przestrzeni zdegradowanych. Nie odnotowuje się poważniejszych zagrożeń środowiskowych. Oczywiście problemem jest zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł, transport samochodowy i stosowanie tradycyjnych źródeł ogrzewania gospodarstw domowych.

Wnioski

Procesy demograficzne zachodzące na obszarze Gminy wyróżniają ją pozytywnie na tle powiatu i województwa. Mimo to w Gminie również występuje zjawisko postępującego starzenia się społeczeństwa, co w przyszłości będzie skutkowało wzmożonym zapotrzebowaniem na usługi dedykowane seniorom. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do podstawowych usług społecznych, jednak w niektórych obszarach występują trudności spowodowane brakiem bazy lokalowej (dot. Ośrodka Integracji i Rehabilitacji). Co prawda Gmina charakteryzuje się niskim bezrobociem, problemem jest jednak tzw. długotrwale bezrobocie. Natężenie korzystania z pomocy społecznej również jest w Gminie niższe. W zakresie edukacji należy wskazać na spore dysproporcje w dostępie do edukacji przedszkolnej na obszarze wiejskim i miejskim. Ogólny wskaźnik objęcia wychowaniem przedszkolnym jest jednak bardzo wysoki. A skuteczność kształcenia na poziomie podstawowym nie odbiega od poziomu województwa. Dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, zasilanie w energię, ogrzewanie) jest dobra. Oczywiście silniej rozwinięta jest w mieście, zaś słabiej na terenach wiejskich.

Atutem Gminy jest korzystna lokalizacja oraz bardzo dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne (obecność dróg rangi wojewódzkiej i krajowej, drogi ekspresowej), a także potencjał środowiska przyrodniczego i kulturowego. Brak poważniejszych zagrożeń środowiskowych, liczne obszary cenne przyrodniczo i zabytki stanowią o potencjale gminy.

Inną cechą wyróżniającą Gminę jest potencjał gospodarczy (wysoki poziom przedsiębiorczości, obecność dużych firm, tereny inwestycyjne) i turystyczny (historia i tradycja, atrakcyjne położenie przyrodniczo-krajobrazowe oraz dobry stan środowiska naturalnego).

Gminę cechuje bogata, ale niedostatecznie rozwinięta baza kulturalna. Obiekty pełniące funkcje kulturalne są mało zmodernizowane, wymagają ingerencji, w celu zwiększenia swoich usług kulturalnych, a tym samym włączenia społeczeństwa w życie lokalne. Dostrzega się niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców Gminy w życiu publicznym, w szczególności kulturalnym. Obiekty kulturalne Gminy są nie w pełni wykorzystywane przez lokalną społeczność z powodu swojego złego stanu technicznego.

W zakresie dostępu do usług społecznych należy wskazać na trudności w dostępie do usług świadczonych przez Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu. Jest to obiekt wymagający interwencji w celu polepszenia swoich usług świadczonych na rzecz lokalnej społeczności.

Charakterystycznym zjawiskiem jest to, iż ogólna kondycja społeczno-gospodarcza Gminy jest bardzo dobra, jednak są w Gminie takie obszary, gdzie występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych. Należy tu wskazać przede wszystkim najstarszą część miasta, czyli Śródmieście i Stare Miasto, gdzie występuje nasilone zjawisko bezrobocia, ubóstwa i starzenia się społeczeństwa. Dodatkowo występuje tam przestrzeń zdegradowana. Jest to teren wyróżniający się negatywnie na tle Gminy, który predysponuje do objęcia rewitalizacją.

Gmina dostrzegła konieczność przeprowadzenia procesu rewitalizacji, w szczególności podjęcie działań służących wyjściu ze stanu kryzysowego i połączenie działań społecznych z działaniami infrastrukturalnymi. Gmina jest miejscem dobrze rozwiniętym pod względem infrastrukturalnym, technicznym. W latach poprzednich dbano o rozwój dróg, rozwój terenów inwestycyjnych, dlatego też nie w pełni zmodernizowano bazę kulturalną i społeczną. Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Ośrodek Integracji i Rehabilitacji mają nie w pełni rozwiniętą bazę w celu świadczenia swoich usług.

Jednocześnie należy podkreślić, że nie stwierdza się uzasadnionej potrzeby rewitalizacji na obszarze wiejskim. Odstąpiono od prowadzenia rewitalizacji na terenach wiejskich. Na terenie wiejskim nie występują istotne sytuacje problemowe dlatego też odstąpiono od identyfikacji obszaru zdegradowanego na obszarze wiejskim. Wyróżnia się obszar rewitalizacji wyłącznie w mieście. Gmina skoncentruje swoje działania oraz przeznaczy środki finansowe na procesy rewitalizacyjne w obszarze miejskim.

3. Obszar zdegradowany gminy Świecie³

Obszarem zdegradowanym w Gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej Gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

3.1 Ograniczenie rewitalizacji do obszaru miasta

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja może być prowadzona zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. W gminie Świecie, która jest gminą miejsko-wiejską **rewitalizacja prowadzona będzie tylko na terenie miasta Świecia zgodnie z rozdziałem 6.4.3.2 Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych**. Ograniczenie rewitalizacji tylko do miasta jest podyktowane wieloma przyczynami.

W mieście identyfikuje się szczególnie złożoną sytuację problemową mającą ograniczający wpływ nie tylko na mieszkańców tego terenu, ale także na prawidłowe pełnienie przez miasto funkcji siedziby Gminy i ośrodka podstawowej obsługi mieszkańców, wymagającą koncentracji nakładów dla osiągnięcia pożądaných efektów. Na terenie miasta występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych:

- Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest tutaj bardzo zaawansowane. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w mieście wynosi 16,76%, czyli więcej niż średnio w Gminie (14,71%). W mieście mieszka 69,82% wszystkich osób w wieku poprodukcyjnym (3280 osób spośród 4698 osób w całej Gminie).
- Występuje natężone zjawisko bezrobocia. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w mieście wynosi 5,13%, czyli więcej niż średnio w Gminie (4,49%). W mieście mieszka 69,70% wszystkich bezrobotnych (667 osób bezrobotnych spośród 957 bezrobotnych w całej Gminie).
- Natężone jest również zjawisko ubóstwa. W mieście mieszka 50,45% wszystkich osób w gospodarstwach korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (952 osoby spośród 1887 osób w całej Gminie).
- Wyłącznie na terenie miasta występuje przestrzeń zdegradowana. Inne tereny zdegradowane jakie występowały w Gminie zostały już zagospodarowane.

Miasto Świecie pełni szczególną rolę w obsłudze całej Gminy. To tutaj znajdują się wszystkie instytucje gminne, placówki edukacyjne, placówki opieki zdrowotnej i inne. Jest to również siedziba władz powiatu świeckiego. Ponadto na obszarze miasta znajduje się **Ośrodek Integracji i Rehabilitacji oraz Zamek Krzyżacki**, które pełnią **bardzo ważną rolę w życiu całej Gminy**.

Ośrodek Integracji i Rehabilitacji prowadzi działania z zakresu integracji społecznej poprzez aktywizację i rehabilitację rodzin wykluczonych społecznie z tytułu choroby, niepełnosprawności członka rodziny lub nieudolności życiowej. Ośrodek zajmuje się kompleksową rehabilitacją i reedukacją dzieci wymagających intensywnego usprawnienia w wieku od 0 do 18 lat. Podejmuje działania mające pomóc dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom w normalnym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Organizuje spotkania integracyjne w różnej formie, np. występy i przedstawienia, zajęcia sportowe. Jest to jedyna tego

³ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2016 r.

typu placówka w całej Gminie oraz powiecie świeckim. **Ośrodek boryka się z problemami lokalowymi, które powodują, że dostęp do jego usług jest ograniczony.**

Bardzo ważną rolę w zakresie szerzenia kultury w Gminie pełni Zamek Krzyżacki. Jest to najbardziej rozpoznawalny obiekt w Gminie. Pełni nie tylko funkcje turystyczne. Dla mieszkańców Gminy jest to przede wszystkim miejsce organizacji wydarzeń kulturalnych, swego rodzaju **centrum społeczno-kulturalne Gminy**. To tutaj odbywają się różnorakie imprezy i koncerty, prowadzone są działania dla dzieci i młodzieży, seniorów i dorosłych. Zamek Krzyżacki jako obiekt kulturalny działa w ramach Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji. Może pochwalić się niezwykle atrakcyjnymi przestrzeniami do organizacji wydarzeń artystycznych - w piwnicach Zamku znajduje się sala koncertowa mogąca pomieścić ok. 250 osób, na dziedzińcu mogą odbywać się wydarzenia dla ok. 1000 osób, a sala wystawowa będąca dawnym refektarzem to około 400 m² powierzchni wystawowej. Na terenie przylegającym do Zamku znajduje się boisko do piłki nożnej oraz parking wykorzystywany przy okazji większych imprez. Zamek jest miejscem tętniącym życiem, gdzie odbywa się wiele imprez kulturalnych (np. wernisaże, koncerty, pokazy filmowe, spotkania poetyckie), sportowych (np. biegi czy wyścigi rowerowe), wystawy czasowe, organizowane są działania edukacyjno-popularyzatorskie, działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej i animacji społecznej (np. spacer tematyczne, konkursy historyczne, lekcje historii oraz regionalizmu, warsztaty archeologiczne i astronomiczne, szkolenia), a także imprezy plenerowe (np. festiwal muzyczny, inscenizacje historyczne, turnieje rycerskie). Zamek jest obiektem zabytkowym i wymaga podjęcia odpowiednich działań celem jego renowacji i odnowy, aby mógł rozwijać prowadzoną działalność kulturalną. Remont Zamku Krzyżackiego przyczyni się do wykorzystania istniejącego zasobu dziedzictwa kulturowego, kształtowania tożsamości społecznej i narodowej, budowania poczucia więzi narodowej dzięki realizacji działań kulturalnych i społecznych. Wsparcie Zamku przyczyni się do integrowania społeczności gminy Świecie dla której bardzo ważnym historycznie obiektem jest Zamek Krzyżacki. Stanowi on ważny element dziedzictwa regionalnego łącząc w sobie tradycję i historię.

Rozwiązanie problemów występujących w mieście będzie działaniem prorozwojowym w skali całej Gminy i przyniesie jej wymierne korzyści.

W związku z powyższym odstępuje się od procesu identyfikacji obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich i wyróżnia się obszar rewitalizacji wyłącznie w mieście.

Obszar zdegradowany w mieście został wyznaczony zgodnie z metodologią wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w małych miastach regionu **zawartą w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”**. Analiza wskaźnikowa poszczególnych jednostek w mieście została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, stworzone na potrzeby zdiagnozowania występujących na tym obszarze problemów.

3.2 Wyznaczenie jednostek strukturalnych

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w Świeciu, całe miasto zostało podzielone na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami). W oparciu o funkcjonujące potocznie w świadomości mieszkańców dzielnice na 12 jednostek:

1. Os. 800-lecia,
2. Os. Kościuszki,
3. Os. Kraszewskiego,
4. Os. Prusa,
5. Os. Marianki,
6. Os. Paderewskiego,
7. Os. Wojska Polskiego,

8. Os. ul. Sportowej,
9. Os. Miasteczko,
10. Os. Przechowo,
11. Os. Przy Torach,
12. Os. Śródmieście i Stare Miasto.

Poniższa tabela zawiera wykaz ulic wchodzących w skład poszczególnych jednostek.

Tabela 3. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic

L.p.	Jednostka	Ulice
1	Os. 800-lecia	Agrestowa, Aroniowa, Bednarza, Brzoskwiniowa, Ceynowy, Czeżeńska, Jabłoniowa, Jabłonowskiego, Jagodowa, Jałowcowa, Jesionowa, Jeżynowa, Kociewska, Konopackiego, Miernickiego, Miodowa, Morełowa, Nektarowa, Owocowa, Porzeczkowa, Poziomkowa, Pszczela, Rzepakowa, Słabęckiego, Sychty, Śliwkowa, Wiatrakowa, Wojska Polskiego.
2	Os. Kościuszki	Bema, Chmielniki, Hallera Kościuszki, Laskowicka, Maczka, Sienkiewicza, Sikorskiego, Sucharskiego, Wojsk Łączności, Wojska Polskiego.
3	Os. Kraszewskiego	Brzechwy, Chopina, Chrobrego, Dąbrowskiego, Kochanowskiego, Kraszewskiego, Nalkowskiej, Okrężna, Reja, Reymonta, Tuwima, Zapolskiej, Żeromskiego, Żwirki i Wigury.
4	Os. Prusa	al. Jana Pawła II, Galczyńskiego, Krasickiego, Orzeszkowej, Prusa, Słowackiego, Wojska Polskiego, Żwirki i Wigury.
5	Os. Marianki	al. Jana Pawła II, Jagielly, Kazimierza Wielkiego, Krausego, Piłsudskiego, Sobieskiego, Wojska Polskiego, Wyszyńskiego.
6	Os. Paderewskiego	Andersa, Bogusławskiego, Chelmońskiego, Curie-Skłodowskiej, Dzierżanowskiego, Gierymskiego, Karłowicza, Kiepury, Kossaka, Lutosławskiego, Łukasiewicza, Malczewskiego, Malcużyńskiego, Matejki, Moniuszki, Ogińskiego, Paderewskiego, Stroma, Sygietyńskiego, Szymanowskiego, Wieniawskiego, Wybickiego, Wyczółkowskiego, Wyspiańskiego.
7	Os. Wojska Polskiego	Akacjowa, Bukowa, Bzowa, Dębowa, Hadyny, Kasztanowa, Klonowa, Kwiatowa, Malinowa, Modrakowa, Modrzewiowa, Orzechowa, Różana, Słoneczna, Spacerowa, Topolowa, Wiśniowa, Wojska Polskiego.
8	Os. ul. Sportowej	Akacjowa, Górnowicza, Górskiego, Jaśminowa, Kusocińskiego, Malinowskiego, Rajdowa, Rutkiewicz, Sportowa, Ślusarskiego, Teligi, Tenisowa, Wioślarska, Wojska Polskiego, Wrzosowa.
9	Os. Miasteczko	Tucholska.
10	Os. Przechowo	Armii Krajowej, Bydgoska, Chelmińska, Ciepła, Fabryczna, Flisacka, Kolejowa, Krótka, Leśna, Łąkowa, Przemysłowa, Rzeczna, Sławną, Tucholska, Wodna, Wojska Polskiego.
11	Os. Przy Torach	Rzemieślnicza, Ciepła, Willowa, Wojska Polskiego.
12	Os. Śródmieście i Stare Miasto	10-Lutego, Armii Krajowej, Batorego, Browarowa, Cukrowników, Duży Rynek, Farna, Gimnazjalna, Grzysławowa, Harcerska, Klasztorna, Konopnickiej, Kopernika, Mały Rynek, Mestwina, Mickiewicza, Młyńska, Mostowa, Nadbrzeżna, Ogrodowa, Parkowa, Parowa, Petelskiego, Poczтовая, Podgórna, Polna, Polskiego Czerwonego Krzyża, Południowa, Sądowa, Solidarności, Szkolna, Św. Wincentego, Św. Wojciecha, Świętopelka, Witosa, Wodna, Wojska Polskiego, Wyzwolenia, Zamkowa, Zielona.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Świeciu

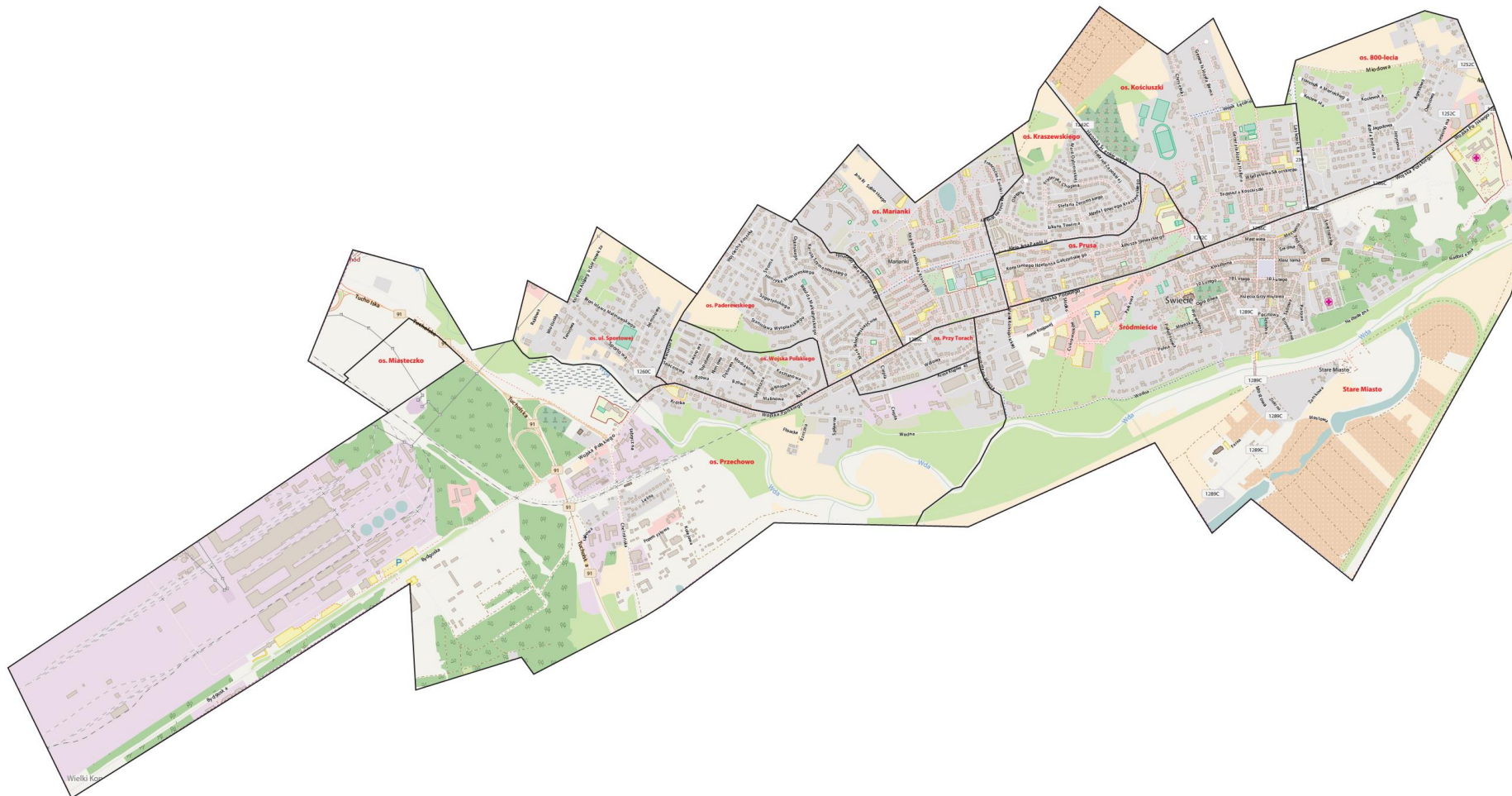
Żadna z tak wyznaczonych jednostek nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni Gminy i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej Gminy, w związku z czym analizie zostało poddane całe miasto.

Tabela 4. Podział miasta na jednostki strukturalne

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Os. 800-lecia	560	1,75%	0,64	0,37%
Os. Kościuszki	2657	8,32%	0,90	0,51%
Os. Kraszewskiego	1812	5,67%	0,38	0,22%
Os. Prusa	3293	10,31%	0,25	0,14%
Os. Marianki	4412	13,81%	0,61	0,35%
Os. Paderewskiego	2474	7,74%	0,49	0,28%
Os. Wojska Polskiego	1299	4,07%	0,29	0,17%
Os. ul. Sportowej	407	1,27%	0,40	0,23%
Os. Miasteczko	876	2,74%	0,17	0,10%
Os. Przechowo	513	1,61%	4,58	2,62%
Os. Przy Torach	357	1,12%	0,14	0,08%
Os. Śródmieście i Stare Miasto	912	2,85%	3,15	1,80%
miasto Świecie	19572	-	12,00	-
Gmina Świecie	31948	-	175,00	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Świeciu

Mapa 1. Podział miasta Świecie na jednostki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

3.3 Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego

Wyznaczone jednostki strukturalne zostały poddane diagnozie celem identyfikacji stanu kryzysowego. Dla ujawnienia stanu kryzysowego wzięto pod uwagę wskaźniki z załącznika nr 3 tabela 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wybrano **4 wskaźniki** (3 reprezentujące sferę społeczną oraz 1 ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej):

Sfera społeczna

Cechy szczegółowe strefy: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

Wskaźnik nr 1 z załącznika nr 3 tabela 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Sfera społeczna

Cechy szczegółowe strefy : Problemy rynku pracy

Wskaźnik nr 3 z załącznika nr 3 tabela 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,

Sfera społeczna

Cechy szczegółowe strefy: Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

Wskaźnik nr 6 z załącznika nr 3 tabela 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

Cechy szczegółowe strefy: Sposób użytkowania terenów

Wskaźnik nr 21 z załącznika nr 3 tabela 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Wszystkie 12 jednostek strukturalnych w Świeciu zostało zbadanych przy pomocy tych samych wskaźników. Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w tabelach poniżej.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną: udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Osiedle 800-lecia	560	75	13,39%
Osiedle Kościuszki	2 657	493	18,55%
Osiedle Kraszewskiego	1 812	353	19,48%

Osiedle Prusa	3 293	716	21,74%
Osiedle Marianki	4 412	734	16,64%
Osiedle Paderewskiego	2 474	274	11,08%
Osiedle Wojska Polskiego	1 299	187	14,40%
Osiedle ul. Sportowej	407	46	11,30%
Osiedle Miasteczko	876	46	5,25%
Osiedle Przechowo	513	96	18,71%
Osiedle Przy Torach	357	76	21,29%
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	912	184	20,18%
Gmina	31 948	4 698	14,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich w Świeciu

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę społeczną: udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Jednostka	Liczba bezrobotnych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Osiedle 800-lecia	9	374	2,41%
Osiedle Kościuszki	55	1 685	3,26%
Osiedle Kraszewskiego	33	1 162	2,84%
Osiedle Prusa	70	2 129	3,29%
Osiedle Marianki	101	2 883	3,50%
Osiedle Paderewskiego	49	1 762	2,78%
Osiedle Wojska Polskiego	37	912	4,06%
Osiedle ul. Sportowej	10	288	3,47%
Osiedle Miasteczko	51	660	7,73%
Osiedle Przechowo	11	334	3,29%
Osiedle Przy Torach	8	229	3,49%
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	233	595	39,16%
Gmina	957	21 334	4,49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich w Świeciu i PUP w Świeciu

Wskaźnik nr 6 – reprezentujący sferę społeczną: udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Jednostka	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Osiedle 800-lecia	18	560	3,21%
Osiedle Kościuszki	126	2 657	4,74%
Osiedle Kraszewskiego	61	1 812	3,37%

Osiedle Prusa	188	3 293	5,71%
Osiedle Marianki	154	4 412	3,49%
Osiedle Paderewskiego	54	2 474	2,18%
Osiedle Wojska Polskiego	41	1 299	3,16%
Osiedle ul. Sportowej	20	407	4,91%
Osiedle Miasteczko	126	876	14,38%
Osiedle Przechowo	28	513	5,46%
Osiedle Przy Torach	17	357	4,76%
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	119	912	13,05%
Gmina	1 887	31 948	5,91%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu i Urzędu Miejskiego w Świeciu

Wskaźnik nr 21 – reprezentujący sferę przestrzenno-funkcjonalną: udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Tabela 8. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Jednostka	Przestrzeń zdegradowana (ha)	Powierzchnia ogółem (ha)	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Osiedle 800-lecia	0	64	0,00%
Osiedle Kościuszki	0	90	0,00%
Osiedle Kraszewskiego	0	38	0,00%
Osiedle Prusa	0	25	0,00%
Osiedle Marianki	0	61	0,00%
Osiedle Paderewskiego	0	49	0,00%
Osiedle Wojska Polskiego	0	29	0,00%
Osiedle ul. Sportowej	0	40	0,00%
Osiedle Miasteczko	0	17	0,00%
Osiedle Przechowo	0	458	0,00%
Osiedle Przy Torach	0	14	0,00%
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	6,5	315	2,06%
Gmina	6,5	17500	0,04%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Świeciu

Jednym terenem w gminie Świecie wykazującym cechy przestrzeni zdegradowanej (zgodnie z definicją zawartą w rozdziale 3 „Zasad programowania”) jest obszar Zamku Krzyżackiego wraz z terenem przyległym.

3.4 Delimitacja obszaru zdegradowanego

Na podstawie przeprowadzonych analiz za **obszar zdegradowany** została uznana jednostka strukturalna **Osiedle Śródmieście i Stare Miasto**, w której **4 z 4 badanych wskaźników przedstawiają wartości mniej korzystane** w porównaniu do średniej dla gminy Świecie. Na terenie wskazanego obszaru odnotowano występowanie problemów:

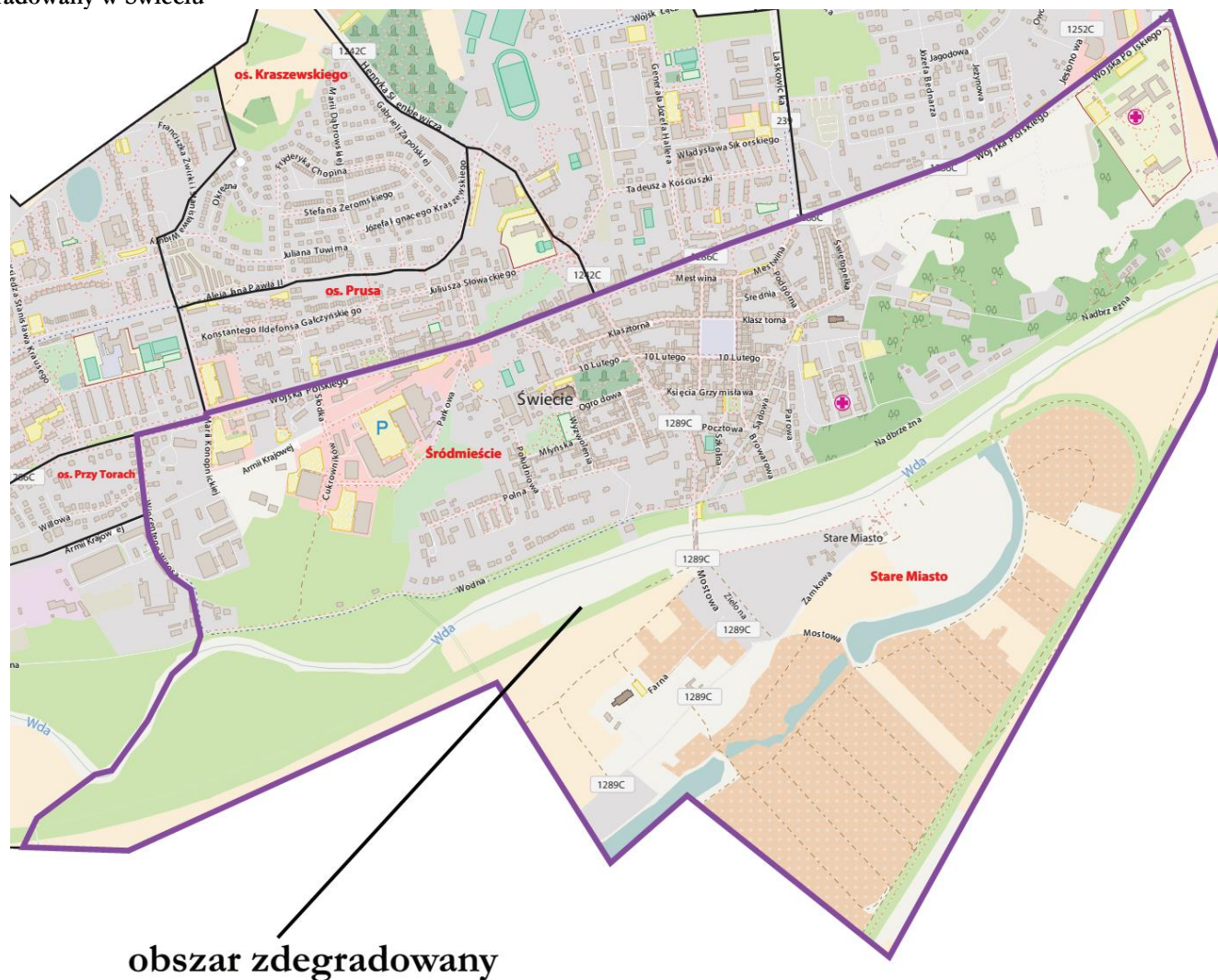
- Zaawansowanie procesu starzenia się ludności,
- Problemy rynku pracy,
- Brak samowystarczalności ekonomicznej ludności,
- Istnienie przestrzeni zdegradowanej.

Zbiorne zestawienie wartości poszczególnych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach strukturalnych w Świeciu

Jednostka	Wskaźnik nr 1 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik nr 3 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik nr 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik nr 21 Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Osiedle 800-lecia	13,39%	2,41%	3,21%	0,00%
Osiedle Kościuszki	18,55%	3,26%	4,74%	0,00%
Osiedle Kraszewskiego	19,48%	2,84%	3,37%	0,00%
Osiedle Prusa	21,74%	3,29%	5,71%	0,00%
Osiedle Marianki	16,64%	3,50%	3,49%	0,00%
Osiedle Paderewskiego	11,08%	2,78%	2,18%	0,00%
Osiedle Wojska Polskiego	14,40%	4,06%	3,16%	0,00%
Osiedle ul. Sportowej	11,30%	3,47%	4,91%	0,00%
Osiedle Miasteczko	5,25%	7,73%	14,38%	0,00%
Osiedle Przechowo	18,71%	3,29%	5,46%	0,00%
Osiedle Przy Torach	21,29%	3,49%	4,76%	0,00%
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	20,18%	39,16%	13,05%	2,06%
Gmina	14,71%	4,49%	5,91%	0,04%

Mapa 2. Obszar zdegradowany w Świeciu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Mapa 3. Obszar zdegradowany na tle gminy Świecie

Źródło: Opracowanie własne

4. Delimitacja obszaru rewitalizacji gminy Świecie

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

W procesie delimitacji **obszaru rewitalizacji** w gminie Świecie pod uwagę wzięto ten obszar, który został uznany za obszar zdegradowany, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, czyli **Osiedle Śródmieście i Stare Miasto**. Tak wskazany obszar nie przekracza wspomnianego progu 30% ludności gminy i 20% powierzchni gminy. Obszar Śródmieścia i Starego Miasta będący obszarem rewitalizacji zajmuje zaledwie 1,80% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 2,85% mieszkańców gminy.

Tabela 10. Powierzchnia i ludność gminy Świecie objęta rewitalizacją

	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Osiedle Śródmieście i Stare Miasto	912	2,85%	3,15	1,80%
Gmina	31 948	-	175	-

Źródło: Opracowanie własne

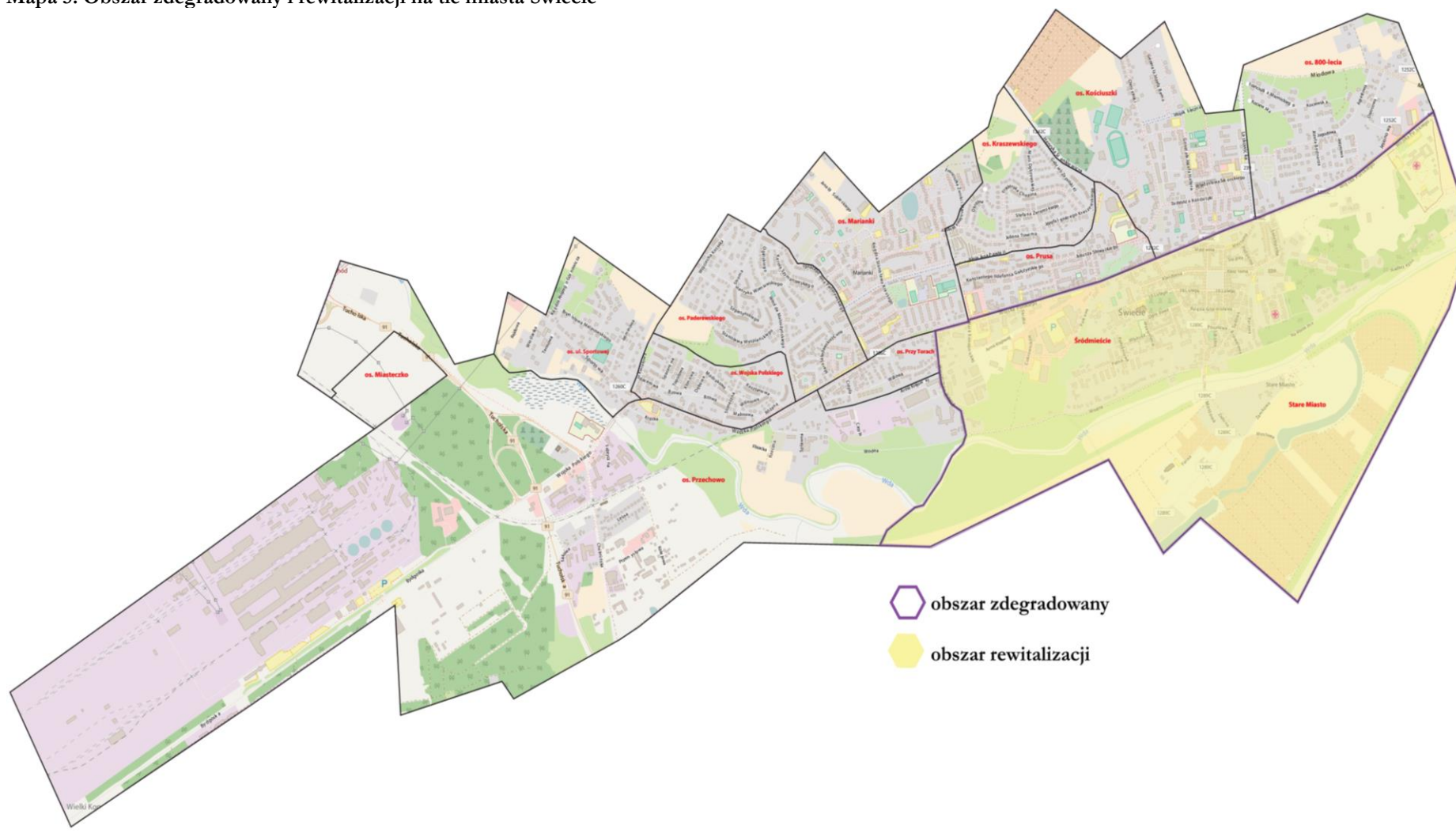
Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawiają poniższe mapy.

Mapa 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle gminy Świecie

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 5. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle miasta Świecie

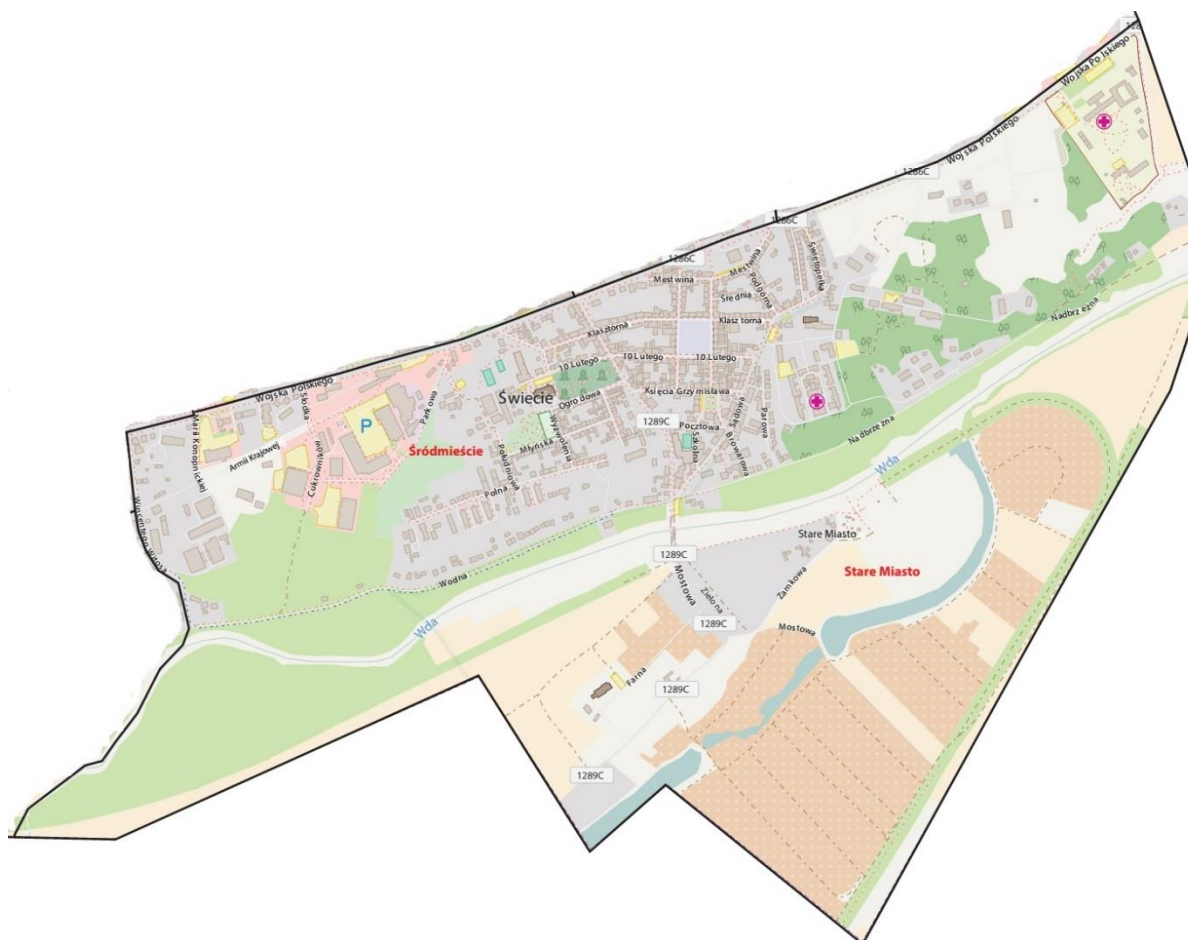

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji na terenie miasta Świecie, czyli Śródmieście – Stare Miasto znajduje się pomiędzy ulicami Wojska Polskiego i Witosa, dalej obejmuje tereny przy rzece Wdzie aż do południowych granic miasta wraz z terenem wokół Zamku Krzyżackiego. Obszar ten położony jest w południowo-wschodniej części miasta i zajmuje powierzchnię 3,15 km², co stanowi 26,25% powierzchni miasta i 1,80% powierzchni Gminy.

Mapa 6. Obszar rewitalizacji w Świeciu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

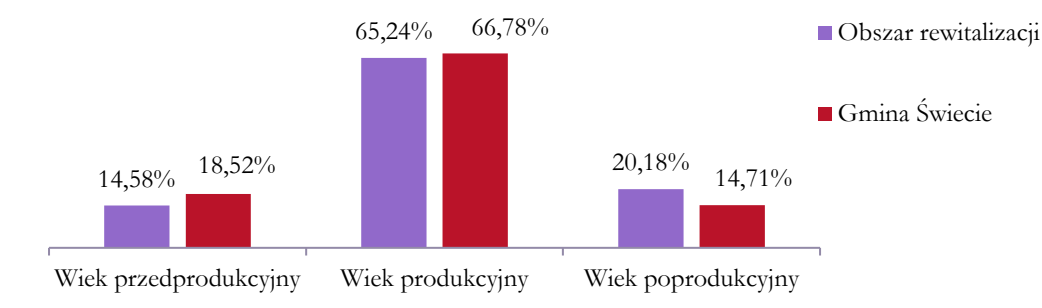
Sfera społeczna

Obszar objęty rewitalizacją w 2016 r. zamieszkiwało 912 osób. W większości były to osoby w wieku produkcyjnym (595 osób, co stanowi 65,24% wszystkich mieszkańców). Drugą najliczniejszą grupą są osoby w wieku poprodukcyjnym (184 osoby – 20,18%). Najmniejszy jest udział osób w wieku przedprodukcyjnym (133 osoby – 14,58%).

Wskaźnik obciążenia demograficznego na badanym obszarze wskazuje, że sytuacja demograficzna w tej jednostce jest niekorzystna, gdyż na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadają 53 osoby w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), a w Gminie jest to 49,75 osób.

Udział osób starszych w strukturze społeczeństwa jest o 5,47 p. p. wyższy niż w Gminie. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze również jest wyższy niż w Gminie – wynosi 30,92% wobec 22,02%. Tym samym obszar rewitalizacji charakteryzuje się niekorzystną sytuacją demograficzną niż cała Gmina Świecie. Na tym obszarze mieszka znaczny odsetek osób starszych.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności na obszarze rewitalizacji w 2016 r.

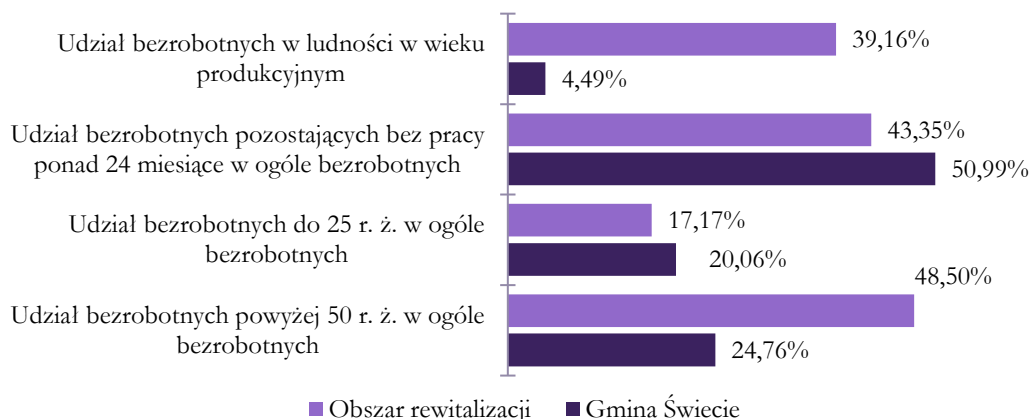
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich w Świeciu

Na rzecz seniorów działają kluby seniora. Ich zadaniem jest rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku ludzi starszych oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb w tym zakresie. Wielu seniorów jest wciąż sprawnych, nie znosi beczynnego siedzenia w czterech ścianach, potrzebuje pretekstu do wyjścia z domu.

Osoby bezrobotne mieszkające na obszarze rewitalizacji stanowią **aż 39,16%** mieszkańców w wieku produkcyjnym (233 osoby). Tym samym **poziom bezrobocia jest w tej części miasta bardzo wysoki w porównaniu do poziomu Gminy, gdzie przeciętnie wynosi 4,49%**. Powyższe wskazuje, że zjawisko bezrobocia stanowi w tej części miasta bardzo poważny problem. Śródmieście i Stare Miasto to teren gdzie zamieszkuje większość osób bezrobotnych (35,46% wszystkich osób bezrobotnych w mieście).

Wśród osób bezrobotnych **43,35% (101 osób) stanowią osoby pozostające bez pracy przez ponad 24 miesiące**. Osoby bezrobotne, a zwłaszcza długotrwale bezrobotne wymagają objęcia działaniami o charakterze reintegracji zawodowej i społecznej. Wśród bezrobotnych liczną grupę stanowią osoby po 50 roku życia – 113 osób (48,50% ogółu bezrobotnych). Z kolei osoby do 25 roku życia, które pozostają bez pracy stanowią 17,17%.

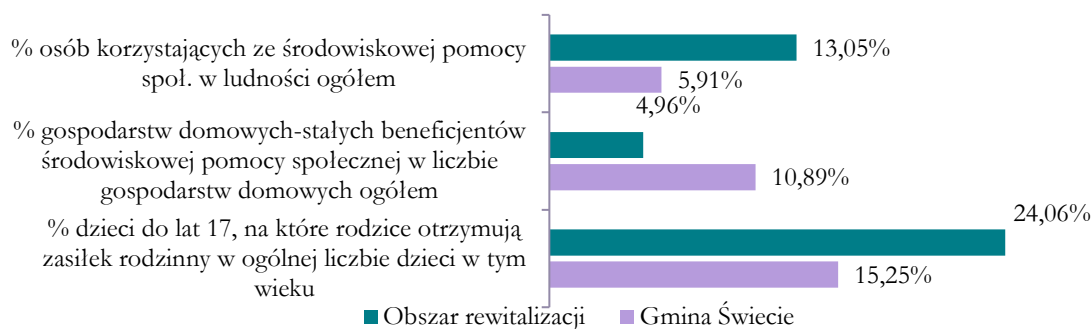
Wykres 2. Struktura bezrobocia na obszarze rewitalizacji w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Świeciu

Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji jest wyższa niż przeciętnie w Gminie, co świadczy o tym, że wiele osób i rodzin w tej części miasta boryka się z tzw. **niesamodzielnością ekonomiczną i ubóstwem**. W 2016 r. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosił 13,05% (119 osób), zaś gospodarstwa domowe stale korzystające ze wsparcia stanowiły 4,96% ogółu gospodarstw domowych obszaru rewitalizacji (57 z 1 149 gospodarstw domowych). Z kolei zasiłkiem rodzinnym objętych było 32 z 133 dzieci do 17 lat na tym obszarze (24,06%), czyli o 19,78 p. p. więcej niż średnio w Gminie (15,25%). Wiele rodzin i dzieci na obszarze rewitalizacji jest wykluczonych z tytułu niepełnosprawności i choroby członka rodziny. Liczba rodzin objętych wsparciem z tego tytułu (wg danych Ośrodka Integracji i Rehabilitacji w Świeciu) wynosi 61, podczas gdy na pozostałym terenie Gminy jest 59 rodzin.

Wykres 3. Korzystanie z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje przede wszystkim **Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu**. Głównym celem działalności OPS w Świeciu jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Głównymi powodami przyznania pomocy przez OPS w 2016 r. było ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie. W OPS świadczone są usługi w postaci poradnictwa psychologicznego i rodzinnego. Usługi te świadczone są przez psychologa, pedagoga oraz pracowników socjalnych i asystentów rodziny OPS.

Na obszarze rewitalizacji działa **Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu**. Prowadzi on działania z zakresu integracji społecznej poprzez aktywizację i rehabilitację rodzin wykluczonych społecznie z tytułu choroby, niepełnosprawności członka rodziny lub nieudolności życiowej. Ośrodek zajmuje się kompleksową rehabilitacją i reedukacją dzieci wymagających intensywnego usprawnienia w wieku od 0 do

18 lat. Prowadzi indywidualne formy stymulujące rozwój dzieci z różnymi zaburzeniami. Podejmuje działania mające pomóc dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom w normalnym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Ośrodek realizuje różnorakie działania związane z integracją rodzin wykluczonych np. organizuje wspólne zajęcia warsztatowe z dziećmi, rodzinami i członkami tych rodzin, rówieśnikami, zajęcia plastyczno-techniczne, kreatywne zabawy, treningi umiejętności społecznych, warsztaty tematyczne dla rodziców, na których poznają metody pracy z dzieckiem, zajęcia pokazowe, zajęcia sportowe itp. Jest to jedyna tego typu placówka zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w całej Gminie oraz powiecie świeckim. Ośrodek boryka się z problemami lokalowymi – obecnie posiadane zasoby lokalowe są niewystarczające w stosunku liczby rodzin z dziećmi jakie korzystają z jego usług (według danych z 2017 r. z usług Ośrodka korzysta 127 rodzin z dziećmi, w tym 115 z terenu miasta⁴) -szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte są w podrozdziale dotyczącym sfery technicznej).

Na terenie Śródmieścia i Starego Miasta działa także Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Gniazdo” (oddział przy Gimnazjum nr 2, ul Ogrodowa 1c). Celem świetlicy jest stworzenie dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, miejsca bezpiecznego i aktywnego spędzania czasu wolnego oraz doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Świetlica jest placówka wsparcia dziennego i oferuje następujące formy pracy środowiskowej: pomoc w sytuacjach kryzysowych (szkolnych, rodzinnych, osobistych); zajęcia usprawniające, profilaktyczne, kompensacyjne; pomoc w odrabianiu lekcji; pomoc socjalna wychowankom poprzez zapewnienie gorącego napoju oraz jednego posiłku w formie podwieczorku; organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań i uzdolnień, organizacja zabaw, zajęć sportowych i rekreacyjnych; stała praca z rodziną dziecka; stała współpraca z pedagogami szkolnymi i innymi instytucjami.

Dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji uczęszczają do Szkoły Podstawowej nr 7 im. Adama Mickiewicza w Świeciu oraz do Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Świeciu. **Jakość kształcenia** na poziomie podstawowym mierzona wynikami sprawdzianu szóstoklasistów i egzaminu gimnazjalnego **jest zauważalnie niższa niż w Gminie Świecie, czy w województwie.**

W każdym z badanych lat średni wynik w SP nr 7, do której uczęszczają dzieci z obszaru rewitalizacji był niższy niż wynik w Gminie czy w województwie. Również przeciętny wynik z lat 2014-2016 był niższy (58%) niż w Gminie (64%) i w województwie (65%).

Tabela 11. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów na obszarze rewitalizacji

	Rok			
	2014	2015*	2016*	Przeciętny wynik z 3 lat
SP nr 7 w Świeciu	52%	67%	57%	58%
Gmina Świecie	60%	70%	62%	64%
Województwo	63%	68%	63%	65%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Oświaty i Wychowania w Świeciu oraz OKE w Gdańsku

*Średni wynik z I i II części sprawdzianu szóstoklasisty

Przeciętne wyniki z 3 ostatnich lat z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum nr 2 ze wszystkich przedmiotów były niższe niż przeciętne wyniki osiągnięte zarówno w Gminie, jak i w województwie.

⁴ Studium wykonalności dla projektu inwestycyjnego: „Rozbiórka części budynku oraz przebudowa i rozbudowa Ośrodka Integracji i Rehabilitacji”.

Tabela 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na obszarze rewitalizacji

	Przedmiot	Gim. nr 2			Gmina			woj. kujawsko-pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	Gim. nr 2	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	56,80	56,00	59,90	62,37	58,00	65,00	65,00	60,00	68,00	57,57	61,79	64,33
	Historia i WOS	51,80	54,20	50,50	55,53	60,00	53,50	58,00	62,00	55,00	52,17	56,34	58,33
Część matematyczna	Matematyka	32,50	35,60	36,10	40,80	43,00	42,70	45,00	47,00	46,00	34,73	42,17	46,00
	Przedmiot przyrodnicze	44,90	39,00	44,50	48,00	46,00	48,40	50,00	48,00	49,00	42,80	47,47	49,00
Języki obce	J. angielski - podst.	51,70	51,20	51,50	59,74	62,00	63,50	64,00	63,00	61,00	51,47	61,75	62,67
	J. angielski - rozsz.	26,20	32,90	34,10	38,52	45,00	45,40	42,00	44,00	42,00	31,07	42,97	42,67
	J. niemiecki - podst.	42,20	41,00	35,20	44,09	46,00	37,10	50,00	53,00	51,00	39,47	42,40	51,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Oświaty i Wychowania w Świeciu oraz OKE w Gdańsku

W związku z powyższym należy poprawić jakość edukacji w placówkach szkolnych. Potrzebne jest pojęcie **działań na rzecz rozwoju przede wszystkim kompetencji kluczowych**. Wsparcia potrzebują przede wszystkim ci uczniowie, którzy są zagrożeni przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, uczniowie ze specjalnymi potrzebami i szczególnie uzdolnieni. Oprócz rozwoju kompetencji kluczowych nacisk należy położyć również na zapewnienie odpowiedniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na obszarze rewitalizacji zajmują się Komenda Powiatowa Policji w Świeciu oraz Straż Miejska. Prowadzone przez policję statystyki nie pozwalają na wyodrębnienie tylko jednego rodzaju interwencji (np. dot. zakłócania porządku publicznego i miru domowego), dlatego w tym zagadnieniu odniesiono się do wszystkich interwencji policyjnych na danym obszarze. Z policyjnych statystyk wynika, że w 2016 r. na obszarze rewitalizacji doszło do 136 interwencji policyjnych⁵. **Stosunek sumy tych interwencji względem ogólnej liczby mieszkańców tego obszaru wyniósł 14,91% i był niższy niż przeciętnie w Gminie – 19,72%** (6 301 interwencji). W tym samym roku na obszarze odnotowano 1 czyn karalny popełniony przez osobę w wieku 13-17 lat, co stanowi 0,75% młodzieży w tym wieku. Wskaźnik przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców wynosi 84,43 (77 przestępstw).

Działalność kulturalną prowadzi Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Świeciu i Miejska Biblioteka Publiczna oraz Spółdzielczy Ośrodek Kultury „Stokrotka”. Instytucje te organizują cykliczne wydarzenia, budując kapitał gospodarczy i kulturowy miejsca (m. in. takie jak Dni Świecia, Blues na świecie,

⁵ Liczba wszystkich zgłoszeń, gdzie interweniowała policja. Prowadzone przez policję statystyki nie pozwalają na wyodrębnienie jednego tylko rodzaju interwencji. Dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Świeciu.

Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych, Jazz na świecie, Festiwal Mocnych Brzmień, Maraton Piosenki Osobistej „Nocne śpiewanie”, Dzień Balabuna) oraz liczne imprezy sportowe.

Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji jest samorządową instytucją kultury, jest jednostką Gminy która zlokalizowana jest przy ulicy Wojska Polskiego 139.

W skład obiektu wchodzi m.in.: Kameralna Przestrzeń Widowiskowo-Wystawiennicza, taras, Centrum Kultury Filmowej Kino "Wrzos", sala zabaw oraz pomieszczenie do zajęć interaktywnych, studio nagrań, sala konferencyjna, amfiteatr. W ramach Ośrodka działa Izba Regionalna Ziemi Świeckiej, w której wystawiane są eksponaty ważne z perspektywy historii regionu. Wszystkie wyżej wymienione obiekty są własnością gminy Świecie, a Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji wykorzystuje je jedynie do własnej działalności. OKSiR prowadzi szereg pracowni: pracownia muzyki, teatru i kultury słowa, Centrum Działań Plastycznych „Akademia”, pracownia taneczna, pracownia filmowa, pracownia rozwoju „Wyspa Skarbów”. W ramach każdej z nich działają różnorodne grupy oferujące zajęcia i warsztaty skierowane do różnych grup wiekowych. Obecnie OKSiR jest modernizowany, a projekt Przebudowa i rozbudowa tarasu OKSiR w ramach zadania pn. „Zwiększenie atrakcyjności kulturalnej Gminy Świecie” otrzymał dofinansowanie z RPO WK-P. Przedmiotem projektu jest przebudowa Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Świeciu z dostosowaniem istniejącego obiektu do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności kulturalno-edukacyjnej.

Ważną rolę w zakresie szerzenia kultury w Gminie pełni **Zamek Krzyżacki**. Jest to nie tylko obiekt turystyczny, ale także miejsce organizacji wielu wydarzeń o charakterze kulturalnym i społecznym. Zamek Krzyżacki jako obiekt kulturalny działa w ramach Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji. Zamek dysponuje atrakcyjnymi przestrzeniami do organizacji wydarzeń artystycznych jak np. sala koncertowa w piwnicach zamku, dziedziniec zamkowy, sala wystawowa w dawnym refektarzu. Na terenie przylegającym do Zamku znajduje się boisko do piłki nożnej oraz parking wykorzystywany przy okazji większych imprez. Zamek jest miejscem tętniącym życiem, gdzie odbywa się wiele imprez kulturalnych (np. wernisaże, koncerty, pokazy filmowe, spotkania poetyckie), sportowych (np. biegi czy wyścigi rowerowe), wystawy czasowe, organizowane są działania edukacyjno-popularyzatorskie, działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej i animacji społecznej (np. spacer tematyczne, konkursy historyczne, lekcje historii oraz regionalizmu, warsztaty archeologiczne i astronomiczne, szkolenia), a także imprezy plenerowe (np. festiwal muzyczny, inscenizacje historyczne, turnieje rycerskie). Zamek jest obiektem zabytkowym i wymaga podjęcia odpowiednich działań celem jego renowacji i odnowy, aby mógł rozwijać prowadzoną działalność kulturalną. Jest to miejsce z ogromnym potencjałem społecznym i kulturalnym, który należy wspierać i rozwijać. Po podjęciu odpowiednich działań w ramach renowacji i odnowy Zamek może stać się centrum życia społecznego nie tylko obszaru rewitalizacji, ale i całego miasta, a nawet Gminy, aktywizującym i integrującym mieszkańców z różnych grup społecznych.

Na obszarze rewitalizacji **zainteresowanie i udział w organizowanych wydarzeniach kulturalnych jest niewielkie**. Według danych Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w 2015 r. **w wydarzeniach kulturalnych uczestniczyło zaledwie 5% dzieci z obszaru rewitalizacji**, podczas gdy na pozostałym terenie Gminy było to 95%.

Sfera gospodarcza

Według danych Urzędu Miejskiego w Świeciu na obszarze rewitalizacji zarejestrowanych jest 317 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą, a ogólna liczba podmiotów gospodarczych wynosi 280. Firmy z obszaru rewitalizacji stanowią 13,53% wszystkich przedsiębiorstw (280 z 2070 w całej Gminie). A wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 10,51% i jest wyższy niż przeciętnie w Gminie (9,43%). Większość działających firm to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Na obszarze rewitalizacji brak większych

zakładów pracy, te znajdują się w pozostałych częściach miasta. Dominują firmy handlowe i usługowe, instytucje finansowe oraz urzędy administracji.

Sfera środowiskowa

Na obszarze objętym rewitalizacją znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Nadwiślański Park Krajobrazowy,
- Obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły”,
- Obszar Natura 2000 „Zamek Świecie”,
- Obszar Natura 2000 „Solecka Dolina Wisły”,
- Pomniki przyrody (dz. nr. 1024/7, 1225/1, 1258/1, 1259/6, 990/6, 1376/14).

Problemem w sferze środowiskowej jest zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł, transport samochodowy i stosowanie tradycyjnych źródeł ogrzewania gospodarstw domowych. Obszar objęty rewitalizacją obejmuje najstarszą część Świecia, gdzie znajduje się stara, zabytkowa zabudowa. Wiele obiektów na tym terenie cechuje się złym stanem technicznym, co powoduje też niską efektywność energetyczną tych obiektów. W 2015 r. na tym terenie przyznano 13 dotacji na wymianę ogrzewania na ekologiczne (na pozostałym obszarze Gminy – 10)⁶.

W „Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2016” opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Gmina Świecie została zakwalifikowana do strefy kujawsko-pomorskiej (PL0404). Strefę tę zaliczono do niekorzystnej klasy C, z uwagi na ponadnormatywne stężenia benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10. Zanieczyszczenie powietrza poprzez emisje z lokalnych, stacjonarnych źródeł przemysłowych stanowi duży problem. Z „Raportu o stanie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 r.” wynika, że w czasie trwania procesów technologicznych największa emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych występuje m. in. w powiecie świeckim.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Śródmieście – Stare Miasto to obszar zurbanizowany o dominującej funkcji mieszkaniowej oraz usługowej ponadlokalnej – centrotwórczej. Na tym terenie zlokalizowane są urzędy administracji publicznej, instytucje kultury, instytucje finansowe i inne obiekty użyteczności publicznej. Centralnym punktem obszaru rewitalizacji jest Duży Rynek. Obszar wskazywany do rewitalizacji **obejmuje najstarszą zabytkową część miasta Świecie**. Znajduje się tu 2 zabytki istotne dla dziedzictwa kulturowego przeznaczone do gruntownej renowacji, wpisane na listę zabytków (na pozostałym terenie Gminy jest 1 taki zabytek). W Śródmieściu znajduje większość obiektów zabytkowych miasta:

- XIX-wieczne kamienice,
- Budynek Pałacu Ślubów (dawny Ratusz) z końca XIX w.,
- Barokowy kościół pobernardyński z XVII i XVIII w.

Śródmieście połączone jest ze **Starym Miastem** mostem przez rzekę Wdę. Obszar Starego Miasta to teren rzadko zamieszkały. Jest to strefa ekologiczna miasta. Tutaj znajdują się najcenniejsze zabytki Gminy – Zamek Krzyżacki i kościół farny. Ta część miasta pełni przede wszystkim **funkcje rekreacyjne, turystyczne, wypoczynkowe i kulturowe**.

⁶ Dane Wydziału Budownictwa, Architektury i Gospodarki Przestrzennej UM na podstawie protokołów przyznawania dotacji.

Na obszarze objętym rewitalizacją występuje **przestrzeń zdegradowana** w rozumieniu „Zasad programowania” w postaci **Zamku Krzyżackiego oraz terenu wokół** o powierzchni 6,5 ha. Obszar ten posiada ogromny potencjał społeczny, kulturalny i rekreacyjny, który nie jest obecnie w pełni wykorzystywany. Wsparcie tego terenu poprzez renowację i odnowę infrastruktury wraz z odnową sal przeznaczonych na cele społeczno-kulturalne oraz rozwojem terenów rekreacyjnych wokół Zamku, z jednej strony przyczyni się do ochrony dziedzictwa kulturalnego i rozwoju zasobów kultury poprzez zwiększenie wykorzystania potencjału Zamku Krzyżackiego, z drugiej zaś pozwoli na stworzenie w tym miejscu centrum aktywizacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na obszarze rewitalizacji znajdują 3 tereny rekreacyjne. **Brak natomiast placów zabaw.** Najważniejsze obiekty sportowe i rekreacyjne znajdują się w innych częściach miasta.

Na układ drogowy na obszarze rewitalizacji składają się drogi powiatowe (nr 1286C, 1289C) oraz drogi gminne. **Niektóre odcinki dróg wymagają remontu nawierzchni, jak i infrastruktury towarzyszącej, tj. chodników.** Jest też jedna ścieżka rowerowa (wzdłuż ul. Wodnej).

Ścieki z obszaru rewitalizacji są odprowadzane systemem grawitacyjno-tłocznym przez przepompownie sieciowe na oczyszczalnię ścieków. Oczyszczone wstępnie przez oczyszczalnię mechaniczną ścieki, odprowadzane są na oczyszczalnię biologiczną do Zakładów Papierniczych „MONDI” S.A. **Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 426 budynków**, co stanowi **86,23%** wszystkich budynków (w Gminie jest to ok. 81% budynków). Z kolei **do sieci wodociągowej podłączonych jest 466 budynków**, co stanowi **94,33%** wszystkich budynków (w Gminie jest to ok. 87%).

Obszar rewitalizacji jest zaopatrywany w gaz ziemny z Krajowego Systemu Przesyłowego, który jest własnością Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. w Warszawie. Z racji tego, iż ten operator nie posiada obiektów przesyłowych, gaz jest transportowany siecią wysokiego ciśnienia eksploatowaną przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku, Zakład w Bydgoszczy. Głównymi odbiorcami gazu ziemnego są mieszkańcy.

Sfera techniczna

Na obszarze rewitalizacji, a zwłaszcza w Śródmieściu dominuje gęsta zabudowa wielorodzinna. Większość budynków stanowią kamienice wybudowane przed 1945 r., których **stan techniczny jest zły** (np. uszkodzone dachy czy elewacje, zniszczona i wypaczona stolarka okienna i drzwiowa), a jednocześnie są to obiekty o znacznej wartości architektonicznej. **Zły stan techniczny budynków z obszaru rewitalizacji powoduje też, że charakteryzuje się one niską efektywnością energetyczną.** Obszar rewitalizacji jest objęty **siecią ciepłowniczą**, do której podłączonych jest 25 nieruchomości, co stanowi tylko **5,06% ogółu budynków**. Z sieci ciepłowniczej korzystają obiekty użyteczności publicznej i wspólnoty mieszkaniowe. Zarządcą sieci ciepłowniczej jest Veolia Północ Sp. z o.o.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się **budynek przy ul. Św. Wincentego 3 będący siedzibą Ośrodka Rehabilitacji i Integracji w Świeciu**. Baza lokalowa jaką obecnie dysponuje jest niewystarczająca w stosunku do liczby rodzin objętych wsparciem (liczba pomieszczeń jest niewystarczająca, dostępne pomieszczenia są małej powierzchni, o charakterze przechodnim, niedostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych). Budynek tylko częściowo został poddany termomodernizacji, stropodach jest niewentylowany i niedocieplony. Budynek nie spełnia norm w zakresie termomodernizacji oraz nie jest dostosowany do obecnie obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz wymogów higieniczno-sanitarnych. Wentylacja budynku jest niewystarczająca dla potrzeb użytkowników. Elewacja budynku jest zniszczona i wymaga modernizacji, w murach pojawiły się pęknięcia. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności osób z problemami w zakresie poruszania się. Również stan przyłączy technicznych jest niezadowolający – występują liczne awarie. Obiekt

wymaga podjęcia prac modernizacyjnych – rozbiórki części budynku, przebudowy i rozbudowy z dostosowaniem go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Potrzebny jest również zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działań z zakresu integracji społecznej i walki z wykluczeniem społecznym. Podjęcie działań w tym zakresie pozwoli na dostosowanie istniejącej infrastruktury do osób niepełnosprawnych, zwiększenie powierzchni i rozszerzenie oferty prowadzonych działań. **Rozbudowa Ośrodka umożliwi rozszerzenie działań integracyjnych na rzecz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi**, tak aby zapewnić im lepszy strat, a rodzicom umożliwić działania wspierające i ułatwiające funkcjonowanie w społeczeństwie. Budynek powinien również zostać poddany termomodernizacji, przebudowy wymagają także przyłącza wodociągowe, kanalizacji sanitarnej, energetyczne, gazowe i telekomunikacyjne, a także infrastruktura komunikacyjna wokół budynku (chodniki, miejsca postojowe, tereny zielone). Podjęcie wskazanych działań przyczyni się do zwiększenia dostępu do usług społecznych.⁷

Podsumowanie

Wskazane problemy z różnych sfer wzajemnie się nawarstwiają i utrwalają potęgując zjawisko stanu kryzysowego. Dlatego też w ramach rewitalizacji konieczne jest podjęcie działań mających na celu ograniczenie postępującego ubożenia i wykluczenia mieszkańców tego obszaru. Wsparcie tego obszaru umożliwi wykorzystanie potencjału terenu jako centrum aktywności społecznej i kulturalnej, przyjaznego pod względem technicznym, środowiskowym i przestrzennym.

Obszar rewitalizacji cechuje bogata, ale niedostatecznie rozwinięta baza kulturalna. Na terenie obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest Zamek Krzyżacki będący lokalnym potencjałem o znaczeniu kulturowym. Potencjał kulturalny tego miejsca jest ogromny, lecz obecnie w pełni niewykorzystywany. Obiekt jest niedostatecznie zmodernizowany, wymagający podjęcia ingerencji, w celu zwiększenia swoich usług kulturalnych, a tym samym włączenia społeczeństwa w życie lokalne. Dostrzega się niski poziom uczestnictwa mieszkańców terenu rewitalizowanego w życie publiczne, w szczególności kulturalne.

W zakresie dostępu do usług społecznych obszar rewitalizacji cechuje niedostatecznie rozwinięta baza w zakresie świadczenia ww. usług Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu boryka się z trudnościami lokalowymi i dlatego też jest to obiekt wymagający interwencji w celu polepszenia swoich usług świadczonych na rzecz lokalnej społeczności.

Wskazany do rewitalizacji obszar wymaga odnowy społecznej i przestrzennej w celu trwałego ożywienia społeczno-gospodarczego. Celem nadrzędnym jest więc podjęcie kompleksowych działań prowadzących do wyprowadzenia obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego, a tym samym wzrost aktywności społecznej i ożywienie społeczne.

⁷ Studium wykonalności dla projektu inwestycyjnego: „Rozbiórka części budynku oraz przebudowa i rozbudowa Ośrodka Integracji i Rehabilitacji”.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

W prowadzeniu procesu rewitalizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami (Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych) pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli Śródmieścia i Starego Miasta w Świeciu. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy. Wizja została przedstawiona w formie ciągu przyczynowo - skutkowego między problemem – przedsięwzięciem – oczekiwanym efektem zgodnie z rozdziałem 6.3 Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zawiera opis oddziaływania konkretnych inwestycji i działań na obszar rewitalizacji oraz opis efektów tych działań.

Wizja

Na obszarze rewitalizacji obejmującym Śródmieście i Stare Miasto w Świeciu występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych. Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest tutaj znacznie bardziej zaawansowane. Występuje też nasilone bezrobocie i ubóstwo. Obszar rewitalizacji zamieszkuje wielu seniorów, bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. Nagromadzenie problemów społecznych powoduje marginalizację i stygmatyzację tej części miasta i jej mieszkańców. Jednocześnie obszar ten posiada wiele potencjałów, które odpowiednio wsparte będą służyć jego rozwojowi. Działa tutaj Ośrodek Integracji i Rehabilitacji, który prowadzi działania z zakresu integracji społecznej poprzez aktywizację i rehabilitację rodzin wykluczonych społecznie z tytułu choroby, niepełnosprawności członka rodziny lub nieudolności życiowej. Jest to jedyna tego typu placówka w Gminie i powiecie świeckim. Ośrodek boryka się z problemami lokalowymi, które wpływają negatywnie na jakość i dostęp do świadczonych usług. Znajduje się tutaj też Zamek Krzyżacki – najbardziej rozpoznawalny obiekt Gminy i jej największa atrakcja turystyczna. Zamek wraz z terenem do niego przyległym jest jedyną przestrzenią zdegradowaną w Gminie, która ma jednocześnie ogromny potencjał turystyczny, kulturalny i społeczny. Obecnie potencjał jaki niesie ze sobą obecność Zamku nie jest w pełni wykorzystywany, stąd też uzasadniona jest interwencja, której celem będzie rozwój działalności Zamku Krzyżackiego.

W odpowiedzi na problem starzejącego się społeczeństwa podjęte zostaną działania służące aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym, tj. integracji ze środowiskiem lokalnym, budowaniu samodzielności, umiejętności komunikacji oraz organizacji czasu w celu zwiększenia poczucia bycia ważnym i potrzebnym również w późniejszym okresie życia. W tym celu rozszerzona zostanie działalność Klubu Seniora, zakupiony zostanie sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć terapeutycznych i rekreacyjnych dla seniorów, organizowane będą ciekawe zajęcia i wyjazdy, prowadzone będą zajęcia z zakresu wsparcia psychologicznego i terapeutycznego. Idealnym miejscem do realizacji tych działań będzie Zamek Krzyżacki (po przeprowadzeniu prac konserwatorskich i remontowych). Efektem powyższych działań będzie: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i środowiskowemu osób w wieku poprodukcyjnym i zwiększenie ich motywacji do samodzielnego działania, zaspokojenie potrzeb towarzyskich, kulturalnych i rekreacyjnych, rozwijanie i utrzymanie zainteresowań, podniesienie poczucia własnej wartości, poprawa samopoczucia i integracja społeczna.

Ponieważ wiele osób na obszarze rewitalizacji dotkniętych jest bezrobociem i ubóstwem konieczna jest poprawa sytuacji tych osób na rynku pracy poprzez treningi aktywności zawodowej. Osoby objęte wsparciem będą odbywały treningi podnoszenia kompetencji społecznych i zawodowych, pracowały indywidualnie z doradcą zawodowym i psychologiem. Organizowane dla nich będą wyjazdy studyjne i zajęcia aktywizacyjno – edukacyjne. Idealnym miejscem do realizacji tych działań będzie Zamek Krzyżacki (po przeprowadzeniu prac konserwatorskich i remontowych). Podjęte działania będą przeciwdziałać wykluczeniu zawodowemu i społecznemu oraz ograniczeniu bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej.

Przyczynią się do zwiększenia motywacji do samodzielnego działania, podniesienie poczucia własnej wartości, poprawy własnego wizerunku, rozwoju indywidualnych umiejętności i określenia predyspozycji zawodowych, odbudowania i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy oraz poszerzenie wiedzy na temat rynku pracy i nabycia umiejętności ułatwiających poruszanie się po rynku pracy.

Wsparciem należy również objąć rodziny, które znajdują się w trudnej sytuacji z powodu niepełnosprawności członka rodziny. Takie rodziny potrzebują pomocy w integracji ze środowiskiem lokalnym, w budowaniu samodzielności umożliwiającej ograniczenie korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej poprzez działania mające na celu zapobieganie pogłębianiu się wykluczenia społecznego i środowiskowego z tytułu niepełnosprawności i nieudolności życiowej wynikającej z choroby. Wobec powyższego realizowane będą usługi terapeutyczne i rehabilitacyjne, działania integracyjne ze środowiskiem lokalnym, informacyjne i edukacyjne, poradnictwo psychologiczne i prawne. W rezultacie podjętych działań ograniczeniu ulegnie zjawisko wykluczenia społecznego i środowiskowego, zwiększy się motywacja do samodzielnego działania, zwiększą się możliwości i umiejętności do wykonywania samodzielnie czynności dnia codziennego. Osoby objęte wsparciem podniosą poczucie własnej wartości, zaspokoją potrzeby towarzyskie, kulturalne, prawne i z zakresu wsparcia psychologicznego osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Zwiększy się poczucie bezpieczeństwa wśród osób niepełnosprawnych i ich opiekunów oraz nastąpi integracja społeczna. Zmniejszeniu ulegnie udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

W związku z powyższymi problemami społecznymi uzasadnione jest przeprowadzenie inwestycji polegającej na przebudowie i rozbudowie budynku Ośrodka Integracji i Rehabilitacji w Świeciu wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Dzięki temu działaniu zwiększy się dostęp do usług społecznych, nastąpi poprawa ich jakości oraz rozszerzenie oferty Ośrodka.

W pełni uzasadnione i potrzebne jest wsparcie i rozwój największego potencjału jaki posiada obszar rewitalizacji, tj. Zamku Krzyżackiego. Zamek jest obiektem zabytkowym i wymaga podjęcia odpowiednich działań celem jego renowacji i odnowy, aby mógł rozwijać prowadzoną działalność społeczną i kulturalną. Remont Zamku Krzyżackiego przyczyni się do wykorzystania istniejącego zasobu dziedzictwa kulturowego, kształtowania tożsamości społecznej i narodowej, budowania poczucia więzi narodowej dzięki realizacji działań kulturalnych i społecznych. Realizacja tej inwestycji uczyni z Zamku swego rodzaju centrum społeczno-kulturalne obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy i jest niezbędna do prowadzenia aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Działanie to ma na celu kształtowanie tożsamości społecznej i narodowej, budowanie poczucia więzi narodowej, poprawę sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej) dzięki realizacji działań podnoszących kompetencje zawodowe i społeczne, działań kulturalnych. Realizacja przedmiotowej inwestycji przyczyni się do zintegrowania społeczności lokalnej dla której bardzo ważnym historycznie obiektem jest Zamek Krzyżacki. Śródmieście i Stare Miasto przestaną być kojarzone z bezrobociem i ubóstwem jego mieszkańców, a jego wizytówką stanie się właśnie Zamek.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy będące podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji wyznaczono odpowiadające im wspólny cel rewitalizacji odnoszący się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowany cel jest pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i jest ukierunkowany na osiąganie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.: wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne, zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym. Do celu przypisano konkretne kierunki działań, stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu. Zaś każdy z kierunków będzie realizowany za pomocą określonych przedsięwzięć.

Tabela 13. Problemy, cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

Problemy	Cel	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zaawansowanie procesu starzenia się ludności ▪ Problemy rynku pracy ▪ Brak samowystarczalności ekonomicznej ludności ▪ Istnienie przestrzeni zdegradowanej 	<p>Wszelchstronny rozwój Śródmieścia i Starego Miasta dzięki złagodzeniu występujących problemów i wzmocnieniu posiadanych potencjałów</p>	<p>Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak starzenie się społeczeństwa, bezrobocie i ubóstwo</p>	<p>Aktywizacja osób wieku poprodukcyjnym</p>
			<p>Poprawa sytuacji osób mających problemy z podjęciem zatrudnienia</p>
		<p>Wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych do celu rozwoju społecznego</p>	<p>Wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji</p>
			<p>Poprawa jakości i dostępu do usług społecznych</p>
			<p>Zagospodarowanie posiadanych przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego</p>

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy cel został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r. Planowane wartości poszczególnych wskaźników do osiągnięcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Wskaźniki dla celu rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy 2023 r.
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	0	1 szt.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	40 osób
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	10 osób

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	10 osób
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	0	1 szt.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	20 rodzin, czyli 60 osób
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 25 000 osób (w tym 30% mieszkańców z OR tj. 270 os.)	18.000	25 000 osób (w tym 30% mieszkańców z OR tj. 270 os.)
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1 szt.
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	6,5 ha
Liczba osób korzystających z nowych lub zaadoptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności	127	230 osób (w tym z OR 20% tj. 46 osób)
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	0	1 szt.
Liczba nowych lub zaadoptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnej społeczności	0	1 szt.

Źródło: Opracowanie własne

8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Aby zapewnić osiągnięcie wyznaczonego celu oraz wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a także zrealizować wytyczone kierunki działań niezbędne jest wskazanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu. W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów. W programie nie planuje się przedsięwzięć uzupełniających.

Tabela 15. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji ⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁹	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący /e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL REWITALIZACJI: Wszechstronny rozwój Śródmieścia i Starego Miasta dzięki złagodzeniu występujących problemów i wzmocnieniu posiadanych potencjałów									
KIERUNEK DZIAŁAŃ: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak starzenie się społeczeństwa, bezrobocie i ubóstwo									
1	Aktywizacja osób wieku poprodukcyjnym	1. Do seniora z czułością i cierpliwością - edycja II	S	Gmina Świecie – Ośrodek	Celem projektu jest wsparcie osób starszych w integracji ze środowiskiem lokalnym, w budowaniu samodzielności, umiejętności komunikacji oraz organizacji czasu w celu zwiększenia poczucia bycia	Zamek Krzyżacki oraz OKSiR w Świeciu, ul.	80 000	<u>Wskaźniki: rezultatu:</u> Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług	Dok. potwierdzające zakup

⁸ 1 – Osiedle Śródmieście i Stare Miasto

⁹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

		9.3.2 RPO		Pomocy Społecznej	<p>ważnym i potrzebnym również w późniejszym okresie życia, poprzez realizację następujących działań dla seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozszerzenie oferty Klubu Seniora działającego w siedzibie OKSiR w Świeciu, - Zakup niezbędnego wyposażenia do realizacji zajęć terapeutycznych i rekreacyjnych, - Zakup żywienia dla uczestników. - Zorganizowanie dowozu uczestników do miejsc realizacji zajęć – basen, teatr, kino, filharmonia. - Zorganizowanie wyjazdów rekreacyjnych w plener na łono natury. - Prowadzenie zajęć z zakresu wsparcia psychologicznego i terapeutycznego., - Organizacja efektywnego spędzania czasu wolnego. <p>Prognozowanym rezultatem projektu będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i środowiskowemu, - Zwiększenie motywacji do samodzielnego działania, - Zaspokojenie potrzeb towarzyskich, kulturalnych i rekreacyjnych osób starszych, - Rozwijanie i utrzymanie zainteresowań, - Podniesienie poczucia własnej wartości, - Poprawa samopoczucia i integracja społeczna. <p>Działania będą realizowane przede wszystkim na obszarze poddanym rewitalizacji, tj. na terenie Zamku Krzyżackiego.</p>	Wojska Polskiego 139,		społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1 szt..	sprzętu, program zajęć dla seniorów, listy obecności seniorów.
1	Poprawa sytuacji osób mających problemy z podjęciem zatrudnienia	2. Trening aktywności zawodowej 9.2.1 RPO	S	Gmina Świecie – Ośrodek Pomocy Społecznej i Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu	<p>Celem projektu jest wsparcie osób ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej) poprzez realizację następujących działań w ramach projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trening podnoszenia kompetencji społecznych i zawodowych, - Indywidualna praca z doradcą zawodowym, - Indywidualna praca z psychologiem, - Wizyty studyjne, - Zajęcia aktywizacyjno – edukacyjne. <p>Prognozowanym rezultatem projektu będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu i społecznemu, 	Zamek Krzyżacki oraz OKSiR w Świeciu, ul. Wojska Polskiego 139,	100 000	<p><u>Wskaźnik rezultatu:</u></p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10 osób</p> <p><u>Wskaźnik produktu:</u></p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem</p>	Świadectwo o ukończeniu a projektu, lista obecności.

					<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie motywacji do samodzielnego działania, - Podniesienie poczucia własnej wartości, - Poprawa własnego wizerunku, - Rozwój indywidualnych umiejętności, - Określenie predyspozycji zawodowych, - Odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, - Poszerzenie wiedzy na temat rynku pracy oraz nabycie umiejętności ułatwiających poruszanie się po rynku pracy. <p>Działania będą realizowane przede wszystkim na obszarze poddanym rewitalizacji, tj. na terenie Zamku Pokrzyżackiego.</p>			społecznym objętych wsparciem w programie – 10 osób	
1	Wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	3. Bliskość siłą rodziny – działania profilaktyczne mające na celu wsparcie rodzin, w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością 9.3.2 RPO	S	Gmina Świecie – Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu.	<p>Celem projektu jest wsparcie rodzin z osobą niepełnosprawną w integracji ze środowiskiem lokalnym, w budowaniu samodzielności umożliwiającej ograniczenie korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej poprzez działania mające na celu zapobieganie pogłębiania się wykluczeniu społecznemu i środowiskowemu, z tytułu niepełnosprawności i nieudolności życiowej wynikającej z choroby w następujących blokach tematycznych projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usługi terapeutyczne i rehabilitacyjne, - Działania integracyjne ze środowiskiem lokalnym, - Działania informacyjne i edukacyjne, - Poradnictwo psychologiczne, - Poradnictwo prawne. <p>Prognozowanym rezultatem projektu będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i środowiskowemu, - Zwiększenie motywacji do samodzielnego działania, - Zwiększenie możliwości i umiejętności do wykonywania samodzielnie czynności dnia codziennego, - Podniesienie poczucia własnej wartości, - Zaspokojenie potrzeb towarzyskich, kulturalnych, prawnych i z zakresu wsparcia psychologicznego osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, - Integracja społeczna, 	Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu, ul. Św. Wincentego 3	250 000	<p><u>Wskaźnik rezultatu</u></p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 szt.</p> <p><u>Wskaźnik produktu:</u></p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 20 rodzin, czyli 60 osób</p>	Protokół z zajęć z OIiR, karty przyjęć do OIiR, program zajęć i lista obecności.

					- Ograniczenie osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.				
KIERUNEK DZIAŁAŃ: Wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych do celu rozwoju społecznego									
1	Zagospodarowanie posiadanych przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego	4. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez zwiększenie wykorzystania istniejącego potencjału kulturowego Zamku Krzyżackiego w Świeciu 6.2 RPO	PF/ T	Gmina Świecie	Zamek w Świeciu jest obiektem zabytkowym o znaczeniu regionalnym i wpisany jest do załącznika nr 6 (lista potencjalnych markowych produktów turystycznych woj.) Strategii rozwoju województwa kuj.-pom. do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+. Projekt ma na celu remont Zamku Krzyżackiego, co przyczyni się do wykorzystania istniejącego zasobu dziedzictwa kulturowego i rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Aktualnie Zamek wymaga interwencji konserwatorskiej tak aby jego potencjał był w pełni wykorzystywany. W ramach projektu planuje się wykonanie następujących prac: - Odnowienie murów obwodowych Zamku, prace wykopaliskowe na dziedzińcu celem odkrycia piwnicy skrzydła wschodniego. Odkryte piwnice zostaną osuszone, poddane renowacji i będą stanowiły jeden z ważnych elementów edukacyjnych, turystycznych dla przyszłych odbiorców projektu. Na dziedzińcu nad piwnicą wschodnią powstanie platforma widokowa a w platformę wkomponowana zostanie zadaszona scena z oświetleniem, co umożliwi organizację imprez kulturalnych. W ramach prac planuje się również remont części zachowanych baszt. Dziedziniec Zamku pokryty zostanie trawą, co ułatwi wszystkim odbiorcom zarówno dzieciom jak i dorosłym korzystanie z powstałej infrastruktury oraz organizację imprez kulturalnych. - Wykonanie nowego krytego dachówką ceramiczną dachu, remont sklepienia jednej komory wieży głównej oraz remont ścian i sklepień piwnic w skrzydle północnym. Piwnica skrzydła północnego w okresie letnim będzie pełniła funkcje np. konferencyjne, wystawiennicze. W Zamku odnowione zostaną posadzki, ściany, wybudowane zostaną instalacje, powstaną toalety. Obiekt zostanie również zabezpieczony przed kradzieżą poprzez m.in. zainstalowanie monitoringu. Dojazd oraz	Zamek Krzyżacki w Świeciu, ul. Zamkowa 10	10 000 000	<u>Wskaźnik rezultatu:</u> Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 25 000 osób (w tym 30% mieszkańców z OR tj. 270 os.) <u>Wskaźnik produktu:</u> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 6,5 ha	Protokół odbioru, dziennik bieżącego korzystania a z obiektu, listy uczestników zajęć, sprzedane bilety.

				<p>dojście do Zamku m.in. dla obsługi obiektu zostaną dostosowane do potrzeb funkcjonowania obiektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - W kaplicy planuje się odbudowę sklepień gotyckich, które będą nawiązywały do sklepienia średniowiecznego. Odnowiona kaplica stanie się miejscem organizacji koncertów. - Powstanie magazyn studyjny nad kapitułarzem. Będzie to miejsce łączące w sobie kilka funkcji: magazynową (przechowywania zbiorów i eksponatów obiektu), funkcję wystawienniczą dla publiczności, funkcję sali konferencyjnej oraz funkcję ochronną dla posiadanych zbiorów. Odrestaurowany kapitułarz pełnił będzie rolę sali wystawienniczej. - Zakup wyposażenia – lunety, systemy wystawiennicze, projektor itp. - Promocja Zamku. <p>Realizacja projektu wpłynie również na rozwój lokalnego rynku pracy. Dzięki realizacji projektu wzrośnie zatrudnienie na Zamku o 2 osoby. Obiekt będzie również dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Projekt ma na celu zmniejszanie ubóstwa i wykluczenia społecznego w drodze aktywizacji społeczno-zawodowej, kształtowanie tożsamości społecznej i narodowej, budowanie poczucia więzi dzięki realizacji działań kulturalnych i społecznych na Zamku. Projekt przyczyni się do integrowania społeczności lokalnej dla której bardzo ważnym historycznie obiektem jest Zamek. Stanowi on ważny element dziedzictwa regionalnego łącząc w sobie tradycję i historię. Planowane prace mają na celu również rozwój ruchu turystycznego, a także poprawę dostępu do działań kulturalnych. Zaplanowane działania (zajęcia dla seniorów, zajęcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zajęcia aktywizujące dla bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej, lekcje historii, archeologii, wystawy, koncerty o charakterze sakralnym, koncerty muzyki poważnej, imprezy okolicznościowe, lokalne, regionalne, krajowe i międzynarodowe) przyczynią się do rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych i wzrostu</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

					integracji społecznej, a w konsekwencji do ogólnego rozwoju obszaru rewitalizacji i całej Gminy.				
1	Poprawa jakości i dostępu do usług społecznych	5. Rozbiórka części budynku oraz przebudowa i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji i Integracji 6.1.2 RPO	PF/ T	Gmina Świecie	<p>Głównym celem projektu jest zwiększony dostęp do usług społecznych. Przedmiotem projektu jest przebudowa i rozbudowa budynku Ośrodka Integracji i Rehabilitacji wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Choć oferta Ośrodka jest szeroka, boryka się on z wieloma problemami. Z roku na rok przybywa rodzin z dziećmi korzystających z usług Ośrodka. Baza lokalowa, która dysponuje obecnie Ośrodek jest niewystarczająca. Budynek nie spełnia norm w zakresie termomodernizacji oraz nie jest dostosowany do obecnie obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz wymogów higieniczno-sanitarnych. Wentylacja budynku jest niewystarczająca dla potrzeb użytkowników. Elewacja budynku jest zniszczona i wymaga modernizacji, w murach pojawiły się pęknięcia. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności osób z problemami w zakresie poruszania się. Planowana jest rozbiorca części budynku, przebudowa i rozbudowa siedziby Ośrodka z dostosowaniem obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działań z zakresu integracji społecznej i walki z wykluczeniem społecznym. Planowane jest dostosowanie infrastruktury do osób niepełnosprawnych, zwiększenie powierzchni i rozszerzenie oferty działań. Rozbudowa Ośrodka pozwoli na rozszerzenie działań integracyjnych na rzecz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, tak aby zapewnić im lepszy strat, a rodzicom umożliwić działania wspierające i ułatwiające funkcjonowanie w społeczeństwie. Przewiduje się także termomodernizację istniejącego obiektu, przebudowę przyłączy: wodociągowego, kanalizacji sanitarnej, energetycznego, gazowego i telekomunikacyjnego, budowę infrastruktury komunikacyjnej, tzn. nawierzchni utwardzonych: chodników, miejsc postojowych oraz wykonania</p>	Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu, ul. Św. Wincentego 3	1 410 28 9,28	<p><u>Wskaźnik rezultatu:</u> Liczba osób korzystających z nowych lub zaadoptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności 230 osób (w tym z OR 20% tj. 46 osób)</p> <p><u>Wskaźnik produktu:</u> Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.</p> <p>Liczba nowych lub zaadoptowanych budynków przeznaczonych na cele usług świadczonych na poziomie lokalnej społeczności – 1 szt.</p>	Protokół odbioru, dziennik bieżącego korzystani a z obiektu

					trawników i zieleni niskiej na terenie niezabudowanym. Realizacja inwestycji przyczyni się do poszerzenia oferty usług aktywnej integracji.				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: *Opracowanie własne*

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1 Komplementarność głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W programie rewitalizacji w odniesieniu do projektów, które będą finansowane ze środków na rewitalizację (Działanie 6.2 RPO WK-P) zastosowano tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), planuje się we wspartej infrastrukturze realizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Przy czym projekty infrastrukturalne pełnią jedynie funkcję uzupełniającą dla projektów społecznych, a ich realizacja jest niezbędna dla prowadzenia działań społecznych. **Wszystkie wskazane projekty infrastrukturalne będą wykonywane aby później możliwa była realizacja projektów społecznych.** Wsparta infrastruktura jest niezbędna do prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji społecznej. Najpierw zrealizowany zostanie projekt infrastrukturalny, a następnie objęta wsparciem infrastruktura będzie wykorzystywana do realizacji projektów społecznych.

Projekt wiodący (społeczny): „Do seniora z czułością i cierpliwością - edycja II” (9.3.2 RPO), „Trening aktywności zawodowej” (9.2.1 RPO).

Projekt uzupełniający (infrastrukturalny): „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez zwiększenie wykorzystania istniejącego potencjału kulturowego Zamku Krzyżackiego w Świeciu” (6.2 RPO).

Uzasadnienie komplementarności: Zintegrowanie powyższych projektów polegać będzie na tym, że we wspartej w ramach rewitalizacji infrastrukturze, tj. na Zamku Krzyżackim realizowane będą wskazane projekty społeczne oraz cały szereg innych działań społeczno-kulturalnych prowadzonych przez m.in. Gminę, instytucje kultury. Realizacja projektu infrastrukturalnego jest niezbędna dla późniejszej realizacji działań społecznych mających na celu wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. Obecnie na obszarze rewitalizacji brakuje miejsca do prowadzenia działań z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej. Projekt uzupełniający ma na celu remont istniejącego Zamku Krzyżackiego, co przyczyni się do wykorzystania istniejącego potencjału społecznego i kulturalnego tego miejsca. Projekt ma na celu kształtowanie tożsamości społecznej i narodowej, budowanie poczucia więzi narodowej, poprawę sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej) dzięki realizacji działań podnoszące kompetencje zawodowe i społeczne, działań kulturalnych. Projekt przyczyni się do integrowania społeczności lokalnej dla której bardzo ważnym historycznie obiektem jest Zamek Krzyżacki.

9.2 Komplementarność problemowa

Realizacja projektów rewitalizacyjnych spowoduje wyeliminowanie lub złagodzenie konkretnych problemów, których występowanie zostało zdiagnozowane na terenie objętym rewitalizacją oraz które stały się podstawą do wskazania danych terenów jako zdegradowanych. W poniższej tabeli zostały wskazane poszczególne projekty rewitalizacyjne, które są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym (co zostało wskazane w rozdziale 1), tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa. W poniższej tabeli zostały wskazane

poszczególne projekty rewitalizacyjne, które są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji.

Tabela 16. Powiązanie projektów rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami na obszarze rewitalizacji

Problemy występujące na obszarze rewitalizacji	Projekt odpowiadający na problem
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Do seniora z czułością i cierpliwością - edycja II Celem projektu jest wsparcie osób starszych w integracji ze środowiskiem lokalnym, w budowaniu samodzielności, umiejętności komunikacji oraz organizacji czasu w celu zwiększenia poczucia bycia ważnym i potrzebnym również w późniejszym okresie życia.
Problemy rynku pracy Brak samowystarczalności ekonomicznej ludności	Trening aktywności zawodowej Celem projektu jest wsparcie osób ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej) w celu przeciwdziałania wykluczeniu zawodowemu i społecznemu.
Brak samowystarczalności ekonomicznej ludności	Bliskość siłą rodziny – działania profilaktyczne mające na celu wsparcie rodzin, w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością Celem projektu jest wsparcie rodzin z osobą niepełnosprawną w integracji ze środowiskiem lokalnym, w budowaniu samodzielności umożliwiającej ograniczenie korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej poprzez działania mające na celu zapobieganie pogłębianiu się wykluczeniu społecznemu i środowiskowemu, z tytułu niepełnosprawności i nieudolności życiowej wynikającej z choroby.
Istnienie przestrzeni zdegradowanej Niewykorzystany potencjał społeczny i kulturalny Zamku Krzyżackiego	Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez zwiększenie wykorzystania istniejącego potencjału kulturowego Zamku Krzyżackiego w Świeciu Celem projektu jest remont Zamku Krzyżackiego, co przyczyni się do wykorzystania istniejącego zasobu dziedzictwa kulturowego i rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Aktualnie Zamek wymaga interwencji konserwatorskiej tak, aby jego potencjał był w pełni wykorzystywany.
Niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej – problemy lokalowe Ośrodka Integracji i Rehabilitacji	Rozbiórka części budynku oraz przebudowa i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji i Integracji Celem projektu jest zwiększony dostęp do usług społecznych poprzez przebudowę i rozbudowę budynku Ośrodka Integracji i Rehabilitacji wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Źródło: *Opracowanie własne*

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 7. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji.

9.3 Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji, gdyż z efektów rewitalizacji infrastrukturalnej (Ośrodka Integracji i Rehabilitacji oraz Zamku Krzyżackiego) będą korzystać nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale całej Gminy, a także powiatu, województwa i kraju (dot. Zamku).

Ośrodek Integracji i Rehabilitacji jest jedyną tego typu placówką nie tylko w Gminie, ale w całym Powiecie. Odbiorcami usług są przede wszystkim mieszkańcy miasta Świecie (ok. 90% korzystających rodzin). Dzięki realizacji projektu powstanie nowoczesny obiekt, świadczący usługi w środowisku lokalnym i odpowiadający na potrzeby lokalne w zakresie aktywizowania środowiska lokalnego w działaniach reintegracji społecznej i zawodowej, wyzwalania inicjatyw i pomoc w działaniach samo wspierających rodzinę, prowadzenia rehabilitacji i reedukacji dzieci.

Zamek w Świeciu jest obiektem zabytkowym o znaczeniu regionalnym i wpisany jest do załącznika nr 6 (lista potencjalnych markowych produktów turystycznych województwa kujawsko-pomorskiego) Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+. Wsparcie tego obiektu przyczyni się do rozwoju zasobów kultury poprzez lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego. Dzięki efektywnemu wykorzystaniu zasobów gminy Świecie wzrośnie potencjał województwa.

Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na całą Gminę i region. Projekty te będą mieć pozytywny wpływ na obszar i mieszkańców Gminy, przyczynią się do zwiększenia integracji, aktywizacji społeczności lokalnej i poczucia wspólnoty. Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna programu rewitalizacji oznacza również, że zawarte w nim ustalenia będą miały wpływ na politykę przestrzenną Gminy (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego).

Podczas tworzenia, a także na etapie realizacji programu rewitalizacji Gmina bierze pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim. Dzięki osadzeniu struktury zarządzania programem rewitalizacji w ramach Urzędu Miejskiego w Świeciu zapewnione zostało, że wszelkie działania podejmowane w Gminie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki zostaną skoordynowane. Podmiot zarządzający rewitalizacją w Gminie przed podjęciem decyzji o realizacji innych inwestycji nie wskazanych w programie (realizowanych zarówno na obszarze, jak i poza nim) będzie sprawdzał czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami programu rewitalizacji. W razie stwierdzenia niezgodności podjęte zostaną odpowiednie działania celem dostosowania danego przedsięwzięcia tak, aby nie kolidowało ono z celami programu rewitalizacji. Dla zachowania komplementarności przestrzennej podmiot zarządzający rewitalizacją w Gminie będzie prowadził ciągłą analizę następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej Gminy i jej otoczenia (jak np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji. Szczegółowo sposoby zarządzania programem rewitalizacji opisano w rozdziale 12. Dzięki zapewnieniu (i stałemu sprawdzaniu) komplementarności przestrzennej projekty rewitalizacyjne wywołają skuteczną poprawę całego obszaru rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii.

9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna. W realizacji programu rewitalizacji oprócz Gminy będą uczestniczyć również inne podmioty – Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu oraz Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Świeciu. Ponadto program rewitalizacji jest powiązany z innymi dokumentami strategicznymi Gminy, co zostało wykazano w rozdziale 1. Wskazane w programie przedsięwzięcia będą realizowały cele zawarte w tych dokumentach.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz środków własnych wnioskodawców poszczególnych projektów. Wnioskodawcy na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć będą starali się pozyskać wsparcie ze strony sektora przedsiębiorstw i zaangażowanie środków prywatnych w rewitalizację. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

9.6 Komplementarność międzyokresowa

Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie są wyrazem kontynuacji polityki prowadzonej przez Gminę w poprzednim okresie programowania. Tym samym zachowana jest ciągłość programowa polegająca na kontynuacji i rozwijaniu wsparcia z polityk spójności 2007-2013. W perspektywie 2007-2013 Gmina również prowadziła procesy rewitalizacyjne, a sam program rewitalizacji stanowi aktualizację „Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2008-2017” przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Świeciu nr 206/08 z dnia 29 grudnia 2008 r. Ww. LPR został zaktualizowany w 2009 r. (Uchwała Nr 258/09 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 27 sierpnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świecie na lata 2008-2017) oraz w 2012 r. (Uchwała Nr 169/12 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie zatwierdzenia zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świecie na lata 2008-2017). Obszar rewitalizacji w poprzedniej perspektywie finansowej był tożsamy z obszarem wskazanym w niniejszym programie i obejmował Śródmieście i Stare Miasto w Świeciu. Na wskazanym obszarze rewitalizacji zostały zrealizowane następujące projekty rewitalizacyjne:

- „Rewitalizacja Miasta Świecie. Stworzenie centrum turystyczno-rekreacyjnego i gospodarczego poprzez odnowę, poprawę funkcjonalności i właściwe zagospodarowanie przestrzeni śródmiejskiej” - Projekt zrealizowany został w ramach działania 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, Koszt całkowity zadania 15 625 930,13 zł, dofinansowanie z EFRR 5 351 328,45 zł. Celem projektu było ożywienie Śródmieścia Świecia oraz stworzenie centrum wypoczynku i rekreacji atrakcyjnego dla mieszkańców miasta i odwiedzających Świecie turystów. Celem projektu było również stworzenie centrum przyciągającego przedsiębiorców, centrum z odpowiednimi warunkami dla prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowym celem projektu było również zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na tym obszarze. W ramach prac wykonano m.in. nowe nawierzchnie na ulicach i drogach, przebudowano sieć deszczową, sanitarną, gazową, elektryczną. W obrębie Dużego i Małego Rynku posadzono nowe drzewa, krzewy, tak aby miejsca te stały się

atrakcyjne dla osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury. Na płycie Dużego Rynku wybudowano fontannę. W ramach projektu zainstalowano monitoring. Na Małym Rynku wybudowano toaletę miejską.

Obszar rewitalizacji wyznaczony w poprzednio obowiązującym programie rewitalizacji nadal cechuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i pozaspolecznych (co zostało wskazane w dalszej części niniejszego opracowania) dlatego też wymaga kontynuowania działań rewitalizacyjnych podjętych w okresie 2008-2017. Dla Gminy ważne są procesy rewitalizacyjne dlatego też podejmuje działania na rzecz dalszego wspierania obszarów znajdujących się w kryzysie, czego wyrazem jest aktualizacja programu rewitalizacji. Planowane działania z perspektywy 2014-2020 będą uzupełniały projekty z okresu 2007-2013 ponieważ będą:

- prowadziły do dalszego rozwoju obszaru Śródmieścia i Starego Miasta w zakresie poprawy jakości infrastruktury służącej mieszkańcom,
- rozwijały kolejne potencjały występujące na tym obszarze,
- przyczyniały się do dalszego łagodzenia negatywnych zjawisk społecznych.

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą.

Schemat 4. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji. **Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji to:**

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- Mieszkańcy Gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie Gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie Gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej.

W ramach partycypacji społecznej nie ograniczono się jedynie do informowania czy konsultowania podejmowanych przez lokalne władze działań, ale stosowano bardziej zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie i aktywne uczestnictwo w przygotowywaniu projektów zawartych w programie. **Partycypacja społeczna** obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez udział w różnych formach konsultacji społecznych **na etapie diagnozowania i programowania oraz wdrażania i monitorowania.**

10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 została wypracowywana przez samorząd gminny i poddana dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Dla usprawnienia prac nad programem rewitalizacji i zapewnienia wymaganego poziomu jakości zarządzeniem Burmistrza Świecia nr 905/17 z dnia 8 czerwca 2017 r. został powołany zespół do spraw rewitalizacji. Jego zadaniem jest opracowanie aktualizacji programu rewitalizacji. W skład zespołu wchodzi 16 osób – przedstawiciele różnych wydziałów Urzędu Miejskiego. Powołano także Pełnomocnika ds. Rewitalizacji (Kierownik Wydziału Gospodarki, Rozwoju i Współpracy Zagranicznej), który nadzoruje proces opracowania i wdrażania programu rewitalizacji (Zarządzenie nr 906/17 Burmistrza Świecia z dnia 8 czerwca 2017 r.)

W celu zapewnienia wszystkim zainteresowanym łatwego i bezpośredniego dostępu do informacji o procesie rewitalizacji na stronie internetowej Gminy www.swiecie.eu stworzona została specjalna zakładka „Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji”, pod którą publikowane są wszelkie informacje związane z rewitalizacją w gminie Świecie.

Zdjęcie 1. Informacje o rewitalizacji na stronie internetowej gminy

Źródło: <http://www.swiecie.eu/pl/news/aktualizacja-lokalnego-programu-rewitalizacji>

W trakcie prac nad aktualizacją programu rewitalizacji przeprowadzono wśród mieszkańców badanie ankietowe. Ankieta była dostępna na stronie internetowej Gminy www.swiecie.eu. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na terenie Śródmieścia i Starego Miasta w Świeciu oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze tego terenu. Wyniki badania ankietowego przedstawia załącznik nr 1. Pozyskane w ten sposób informacje posłużyły do opracowania szczegółowej diagnozy obszaru oraz określania problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

Na etapie diagnozowania i programowania przeprowadzono szereg konsultacji i spotkań z przedstawicielami różnych sektorów:

- 28 czerwca 2017 r. odbyło się spotkanie Społecznej Rady Gospodarczej Gminy Świeci, która skupia przedstawicieli dużego, średniego i małego biznesu z rynku lokalnego. Celem spotkania było omówienie założeń i celów rewitalizacji, wskazanie potrzeb rewitalizacyjnych.
- 12 lipca 2017 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Zaproszenie na spotkanie rozesłano w formie mailowej i telefonicznej do 40 różnych organizacji. Celem spotkania było przedstawienie idei rewitalizacji, czym ona jest i co przyniesie dla Gminy oraz jakie są oczekiwania obywateli po rewitalizacji. Udział w dyskusji wzięli przedstawiciele Stowarzyszenia Wspierania Rozwoju Gospodarczego Ziemi Świeckiej „Inkubator przedsiębiorczości”, Stowarzyszenia Razem dla Świecia, Polskiego Czerwonego Krzyża, Stowarzyszenia Kultury Fizycznej Yacht Club Morski Columbus w Świeciu, Lokalna Grupa Działania Gminy Powiatu Świeckiego.
- Odbyło się również spotkanie z sołtysami podczas, którego zebranych przedstawiono ideę i cele prowadzenia rewitalizacji oraz dyskutowano nad potrzebami rewitalizacyjnymi.

W rezultacie przeprowadzonych spotkań zebrano wiele cennych uwag i opinii, które utwierdziły o konieczności kontynuowania rewitalizacji na wskazanym obszarze Śródmieścia i Starego Miasta. Zebrane w ten sposób informacje posłużyły do opracowania programu rewitalizacji.

O tym czym jest rewitalizacja i czemu ma służyć oraz o potrzebach rewitalizacyjnych informowano na stronie internetowej Gminy.

Projekt programu rewitalizacji przed jego uchwaleniem został poddany pod konsultacje społeczne. Dokument był dostępny na stronie internetowej Gminy oraz w siedzibie Urzędu Miejskiego. Wszyscy zainteresowani mogli wyrazić swoją opinię i przekazać uwagi poprzez formularz konsultacji (wzór zawiera zał. nr 2).

Zdjęcie 2. O rewitalizacji na stronie internetowej

- › Multimedia
- › O mieście
- › Turystyka i rekreacja
- › Opieka medyczna
- › Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
- › Telefony alarmowe
- › Lokalne media
- › Strategia Rozwoju Gminy
- › Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji
- › Dożynki Wojewódzkie

Wyrównać szanse

Jakie obszary Świecia najbardziej odstają pod względem jakości życia mieszkańców? Na to pytanie odpowie aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Gmina ma już Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Świecie na lata 2008-2017. Wymaga on jednak aktualizacji. Nowy dokument będzie obejmował lata 2017-2023.

- Kiedy w Świeciu mówimy o rewitalizacji, przeciętnemu mieszkańcowi zwykle kojarzy się to z pracami prowadzonymi kilka lat temu na starym mieście. Tym razem nie chodzi jednak o modernizację ulic, chodników i instalacji wodno-kanalizacyjnej – zaznacza Tadeusz Pogoda, burmistrz Świecia. – Celem projektu jest przeprowadzenie rewitalizacji społecznej, tam gdzie jest to najbardziej potrzebne. Chodzi tu przede wszystkim o określenie dostępu do kultury, edukacji, sportu i rekreacji. Ale nie tylko, bo jednym z zagadnień będzie także zanieczyszczenie powietrza.

Słabo na starym mieście

Znając rodzaj i zakres potrzeb, gmina będzie mogła przystąpić do realizacji konkretnych zadań, np. stworzenia centrum kulturalno-edukacyjnego czy dofinansowanie wymiany ogrzewania na bardziej ekologiczne.

Z dotychczasowego wstępnego rozpoznania wynika, że obszarem, gdzie jest najwięcej do zrobienia w tym zakresie jest stare miasto. Takie wnioski płyną z rozmów z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej (niskie dochody mieszkańców) czy OKSiR-u (na zajęcia uczęszcza z tego terenu niewiele dzieci). Ostateczne wyniki będą jednak znane po przeprowadzeniu kompleksowych badań.

Zamek tętniący życiem

Gmina chciałaby, aby takim ośrodkiem kulturalno-edukacyjnym, promieniującym na stare miasto był zamek i jego otoczenie. Oczywiście po planowanej renowacji. Odbływałyby się tutaj festyny, zajęcia edukacyjne, warsztaty. Natomiast teren wokół zamku, po zagospodarowaniu, byłby idealnym miejscem do wypoczynku i rekreacji.

- Poszerzając horyzonty ludzi, rozbudzamy w nich ciekawość świata, chęć do poznawania czegoś nowego, do rozwijania się. A to z czasem zacznie procentować tym, że będą starali się wyrwać ze swojego dotychczasowego środowiska, by uczyć się lub podjąć pracę – argumentuje Tadeusz Pogoda.

W najbliższym czasie odbędą się konsultacje społeczne dotyczące przygotowywanego Lokalnego Programu Rewitalizacji. Opracowany dokument będzie stanowił podstawę do ubiegania się o przez gminę o środki unijne na realizację przedsięwzięć w ramach LPR.

Źródło: <http://www.swiecie.eu/pl/news/wyr%C3%B3wna%C4%87-szanse-0>

10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Po podjęciu uchwały przez Radę Miejską w sprawie uchwalenia Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 i pozytywnej ocenie Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie postępów. Etap ten potrwa do roku 2023 lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Na tym etapie ważną rolę będzie pełnił powołany przez Burmistrza Społeczny Komitet ds. rewitalizacji. Jego zadaniem będzie dostarczanie opinii i stanowisk, które mają pomóc w prawidłowym ukształtowaniu przebiegu procesu rewitalizacji. Na forum Komitetu prowadzone będą dyskusje na temat zaplanowanych w programie rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Komitet będzie stanowił organizacyjny łącznik między organami Gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc środek **zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji**.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zapewnić wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą działania związane z informowaniem o realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w programie, stanie wdrażania i realizacji programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag stosowane będą następujące formy konsultowania/informowania: strona internetowa, spotkania z mieszkańcami.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ¹⁰	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	05.03.2018 r. – 31.12.2018 r.	1. Do seniora z czułością i cierpliwością - edycja II	S	Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym	Gmina Świecie – Ośrodek Pomocy Społecznej	80 000,00	85	68 000	68 000		budżet gm.: 12 000		9.3	9.3.2	
1	03.04.2018 r. – 29.06.2018 r.	2. Trening aktywności zawodowej	S	Poprawa sytuacji osób mających problemy z podjęciem zatrudnienia	Gmina Świecie – Ośrodek Pomocy Społecznej i Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu	100 000,00	85	85 000	85 000		budżet gm.: 15 000		9.2	9.2.1	
1	31.03.2018 r. – 30.09.2020	3. Bliskość siłą rodziny – działania profilaktyczne mające na celu wsparcie rodzin, w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością	S	Wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	Gmina Świecie – Ośrodek Integracji i Rehabilitacji w Świeciu	250 000,00	85	212 500	212 500		budżet gm.: 37 500		9.3	9.3.2	

¹⁰ 1 – Śródmieście i Stare Miasto

¹¹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

1	2018-2020	4. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez zwiększenie wykorzystania istniejącego potencjału kulturowego Zamku Krzyżackiego w Świeciu	PF/T	Zagospodarowanie posiadanych przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego	Gmina Świecie	10 000 000,00	44,53	4 452 608		4 452 608	budżet gm.: 5 547 392		6.2	-	1, 2
1	2017-2018	5. Rozbiórka części budynku oraz przebudowa i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji i Integracji	PF/T	Poprawa jakości i dostępu do usług społecznych	Gmina Świecie	1 410 289,28	85	1 198 745,88		1 198 745,88	budżet gm.: 211 543,40		6.1	6.1.2	3

Źródło: *Opracowanie własne*

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

12.1 Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości Gminy, stanowią jej zadania własne. Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu Gminy. Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 10.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Burmistrz Świecia, Rada Miejska, Zespół ds. rewitalizacji, Pełnomocnik ds. Rewitalizacji, Społeczny Komitet ds. Rewitalizacji i interesariusze rewitalizacji.

Tabela 18. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Burmistrz Świecia (poprzez Zespół ds. rewitalizacji, Pełnomocnik ds. Rewitalizacji)	<ul style="list-style-type: none">▪ Koordynowanie całego procesu rewitalizacji,▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie lokalnego programu rewitalizacji, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,▪ Prowadzenie konsultacji społecznych,▪ Wystąpienie z wnioskiem do Rady Miejskiej o podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, a następnie w sprawie jego uchwalenia,▪ Wystąpienie z wnioskiem do Rady Miejskiej o zmianę Lokalnego Programu Rewitalizacji,▪ Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.
Rada Miejska	<ul style="list-style-type: none">▪ Zatwierdzenie i uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji,▪ Uchwalanie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji,▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu Lokalnego Programu Rewitalizacji w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych,▪ Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.
Społeczny Komitet ds. Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none">▪ Komitet wspiera działania Burmistrza Świecia w obszarze rewitalizacji,▪ Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy, a także sprawuje funkcje opiniotwórczo-doradcze w sprawach związanych z opracowaniem i wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji,▪ Komitet reprezentuje mieszkańców i innych interesariuszy, lokalne środowiska gospodarcze, organizacje pozarządowe.▪ Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji,

Podmiot	Zadania
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komitet uczestniczy w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń Burmistrza związanych z rewitalizacją
Interesariusze rewitalizacji (m. in. mieszkańcy, grupy nieformalne, organizacje pozarządowe, lokalni liderzy, przedsiębiorcy)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktywny udział w pracach związanych z opracowaniem i wdrażaniem programu rewitalizacji oraz jego realizacją, m. in. poprzez udział w spotkaniach dotyczących rewitalizacji, opiniowanie sposobu wdrażania programu i realizacji poszczególnych zadań. ▪ Wskazywanie potrzeb rewitalizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

12.2 Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Koordynatorem całego procesu rewitalizacji jest Urząd Miejski w Świeciu, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania. Do realizacji zadań związanych z rewitalizacją Burmistrz Świecia zarządzeniem nr 905/17 z dnia 8 czerwca 2017 r. powołał zespół do spraw rewitalizacji. Jego zadaniem jest opracowanie aktualizacji programu rewitalizacji. W skład zespołu wchodzi 16 osób – przedstawiciele różnych wydziałów Urzędu Miejskiego. Powołano także Pełnomocnika ds. Rewitalizacji (Kierownik Wydziału Gospodarki, Rozwoju i Współpracy Zagranicznej), który nadzoruje proces opracowania i wdrażania programu rewitalizacji (Zarządzenie nr 906/17 Burmistrza Świecia z dnia 8 czerwca 2017 r.)

Tabela 19. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Zespół do spraw rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowanie zasad i organizacja sprawnej współpracy ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek Gminy/miasta oraz strony społecznej, ▪ Współpraca ze Społecznym Komitetem ds. Rewitalizacji w sprawach związanych z prowadzeniem i oceną rewitalizacji, ▪ Inicjowanie projektów ujętych w programie poprzez rezerwowanie środków w budżecie Gminy, składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Opiniowanie propozycji zmian w budżecie Gminy odnośnie wartości zadań realizowanych w ramach programu, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu,
Pełnomocnika ds. Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ocena planowanych do realizacji projektów umiejscowionych poza obszarem rewitalizacji pod kątem ich wpływu na obszar rewitalizacji i w razie wystąpienia niezgodności zgłaszanie tego faktu podmiotom zarządzającym (Burmistrz, Rada Miejska, Społeczny Komitet ds. Rewitalizacji), ▪ Analiza następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej Gminy i jej otoczenia dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu oraz stworzenie systemu informacji o programie i jego zasadach, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, w tym wizyty na miejscu, ▪ Opracowanie systemu sprawozdawczości z realizacji programu, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju Gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

12.3 System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, mieszkańców) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza z obszaru rewitalizacji oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowią forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń o wszelkich sprawach związanych z rewitalizacją,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu. Stosowane instrumenty informacji i promocji programu rewitalizacji w powiązaniu z zaawansowanymi metodami partycypacji, takimi jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska przyczynią się do wyłonienia na obszarze rewitalizacji lokalnych liderów.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4 Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 obejmuje okres od 2017 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu. Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

13.1 System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiągniętych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą trzy formy monitoringu: monitorowanie postępu prac, monitorowanie środków finansowych projektu i monitorowanie osiągania założonych celów oraz wskaźników rewitalizacji. **Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu i ocenę skuteczności działań oraz wprowadzaniem modyfikacji w reakcji na zmiany będzie Pełnomocnik ds. Rewitalizacji.**

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami gminnego programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring osiągania celów rewitalizacji będzie polegał na monitorowaniu czy założone cele rewitalizacji są osiągnięte tzn. czy problemy będące podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji ulegają zmniejszeniu lub rozwiązaniu. W tym celu zgodnie z „Zasadami programowania..” **raz na 2 lata Gmina będzie przekazywała do IZ RPO sprawozdanie** zawierające informacje **o zmianie stanu kryzysowego**, na podstawie którego wskazano obszar rewitalizacji (w tym informacje o wskaźnikach będących podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego). Sprawozdanie będzie określać zarówno bazowe, jak i aktualne wartości wskaźników/kryteriów wyznaczających obszar rewitalizacji. Dane do przygotowywania sprawozdania będą pozyskiwane z odpowiednich wydziałów Urzędu Miejskiego w Świeciu i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu oraz Komendy Powiatowej Policji w Świeciu i Głównego Urzędu Statystycznego. Przygotowywane będą również dla IZ RPO **sprawozdania kwartalne dotyczące osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z SZOOP RPO WK-P** w odniesieniu do realizowanych projektów. Dane do przygotowywania tych sprawozdań będą pozyskiwane z dokumentacji dotyczącej danego projektu. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie osiągania celów będzie Pełnomocnik ds. Rewitalizacji.

Zadaniem Pełnomocnika ds. Rewitalizacji będzie zdawanie Burmistrzowi corocznych raportów z realizacji programu rewitalizacji. Będą one składane na koniec pierwszego kwartału następującego po danym roku kalendarzowym, za który jest sporządzany raport. Taki raport będzie zawierał informacje o zadaniach zaplanowanych na dany rok, które udało się zrealizować, o trudnościach i problemach jakie wystąpiły podczas wdrażania programu wraz z propozycją ich uniknięcia w przyszłości, plan działań na kolejny rok, aktualne wartości wskaźników celu rewitalizacji oraz fakultatywnie propozycje zmian programu. Dane do przygotowywania raportu będą pozyskiwane z odpowiednich wydziałów Urzędu Miejskiego w Świeciu i jednostek organizacyjnych Gminy, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu oraz

Komendy Powiatowej Policji w Świeciu i Głównego Urzędu Statystycznego. W sytuacji gdy z 2 kolejnych raportów będzie wynikało, że sytuacja na obszarze rewitalizacji nie ulega poprawie (nie poprawiają się wartości badanych wskaźników), podjęte zostaną odpowiednie działania celem wprowadzenia stosownych zmian w programie rewitalizacji. Propozycję zmian w programie rewitalizacji przygotowuje Pełnomocnik ds. Rewitalizacji po konsultacjach ze Społecznym Komitetem ds. Rewitalizacji. Następnie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne zmian programu ze wszystkimi grupami interesariuszy. Zmieniony program w wersji po konsultacjach zostanie przedłożony Radzie Miejskiej celem uchwalenia.

13.2 System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter program rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Brak wpływu na rozwiązywanie/zmniejszanie problemów będących podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego, brak osiągnięcia założonych celów, brak pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji.
- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu Gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

Zmiana programu nastąpi w trybie, w jakim był on uchwalony.

14. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, projekt Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Załączniki

Załącznik 1. Wyniki badania ankietowego

Załącznik 2. Wzór formularza konsultacji

Źródło: *Opracowanie własne*

Spis map

Mapa 1. Podział miasta Świecie na jednostki.....	18
Mapa 2. Obszar zdegradowany w Świeciu	24
Mapa 3. Obszar zdegradowany na tle gminy Świecie	25
Mapa 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle gminy Świecie	26
Mapa 5. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle miasta Świecie.....	27
Mapa 6. Obszar rewitalizacji w Świeciu	28

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	3
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze miasta Świecie	5
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
Schemat 4. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną	53

Spis tabel

Tabela 1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	6
Tabela 2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.....	8
Tabela 3. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic	16
Tabela 4. Podział miasta na jednostki strukturalne.....	17
Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.....	19
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	20
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	20
Tabela 8. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru	21
Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach strukturalnych w Świeciu	23
Tabela 10. Powierzchnia i ludność gminy Świecie objęta rewitalizacją.....	26
Tabela 11. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów na obszarze rewitalizacji	31
Tabela 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na obszarze rewitalizacji.....	32
Tabela 13. Problemy, cel, kierunki działań i przedsięwzięcia	39
Tabela 14. Wskaźniki dla celu rewitalizacji.....	39
Tabela 15. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	41
Tabela 16. Powiązanie projektów rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami na obszarze rewitalizacji	49
Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	58
Tabela 18. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	60
Tabela 19. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	61

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności na obszarze rewitalizacji w 2016 r.....	29
Wykres 2. Struktura bezrobocia na obszarze rewitalizacji w 2016 r.....	30
Wykres 3. Korzystanie z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2016 r.....	30